

శ్రీ రస్తు .
విశ్వగుణాదర్శము.

రెండవ భాగము. వచనము

ఇది

మంగు వేంకట రంగనాథరావువలన
ముద్రించి ప్రకటింపబడియె

46
1914

1566
10331

మొదటికూర్పు 1000 ప్రతులు.

కొకినాడ.
1914

శ్రీ వేంకటేశ్వర విద్యాసాగర ముద్రాక్షరశాల.

వెం 0-2-0

శ్రీ ర స్తు .

శ్రీ విశ్వగుణాదర్శము

ద్వితీయభాగము-నవనము.

శ్రీ కాంచీనగరమునకు భూషయ, భజించువారలకు గృహం
 జరియు సమరసేనలకురక్షయను, మాణిక్యసర్వసంపదయు సగుణాచి
 కామాక్షి విలసిలుచున్నది, అనియద్యుత ప్రమాదంబులొంది, కామా
 క్షినుద్దేశించి, ఓదేవికామాక్షి నీదంతరుచిమొల్లలను, మోముచంద్ర
 చింబమును, లోచనములు నీలోత్పలములను, వాక్కుమధువును హసిం
 చునుగాదె, కృతానుబ్ధిట్లనియె కామాక్షి, సౌందర్యమభినందనీయంబై
 యన్న నువ్వర్థంబై కనుపట్టెడు, మగడువీరూపాక్షుండయ్యె కామహం
 త, గిరిరాజకుమారిపుత్రుండు గజముఖుడులంబోదరుండు, కావుననంబి
 కాత్ర్యంబకుల దాంపత్యంబనురూపంబుగాదు, మతీయనీయమ సర్వమం
 గళ, యతడుశృణానవాసి యీమెహైమవతి, యాతడుభిక్షువు ఈపంక
 జాన నకుంకుమాంతయతడు, భస్మముపూసి కొన్నవాడు, ఈమెయరా
 శికుంతల అతడుజటామండల భీషణుడు, అనినవిశ్వాస సుండిట్లనియె, వ
 యస్థాయీట్లనకు ముక్త్యతివానుడుగానీ, పితృవంశంబున నుండనీ, సర్వ
 గణంబులదాల్చ నీశివుండునుభగుడె, సహజంబగు సౌందర్యంబు, గొ
 అంతవడదు నాచుచుట్టికొన్నను, అసలునగలిసియున్నను అభిలుగ్రిమ్మ
 ననువనజంబు నుందరంబుగాదా, ఏరమణీయడగు పూరుషంజూచి, ర
 మణిరంజిల్లు వాడెపురుషుండు, రసికునిచి త్తము రంజింపజేయనడిగ్లోక
 ము, ఇక్కడమిక్కిలి చిత్రముగలదునుము, శివాక్ష్యాలోకనంజన గా
 రిణుడుజయంప, బడెననివిందుము కానియిచట, కామాక్ష్యాలోకనంబు
 న శివుండుజతుడయ్యె, ఇచటవ్యత్యయ మయ్యెజమీ సార్వతికవ్రత్రీధా

గ్యంబును, పుష్కలమయ్యెహిమగినుతా, విధమతనూజుండు.

ద్వితీయకుమారుండు పడననుండై, శంకాస్యండుగు తండ్రినిభి
 కరించె, కైలాసవాసియగు చంద్రీచూడుండు. సహకారమూలంబున
 నాపర్యటించె యతనియవలోకనతనూభపులన్నిభవులు, యాతనిభార్య
 యు భూషలును, నాగరాజి, అనినగృశానుండు చెలి యేలు విశ్వవిలక్ష
 ణచోతునిగు రుద్రీవర్ణించెదపు లోకంబుల గన్నులకు జలుననంపాట
 పగోరు జనులజూడుము గానిపశుపతియస్థానపునై న నీతనింబోలె నశు
 భుతనింపెట్టినవారిం గానము. అనిన విశ్వావసుండిట్లనియె. సఖారహ
 స్యము నచించెదవినుము. గంగానంగతినలనను, జలినలనను, స్వర్గంగా
 చంద్రీనంబంధమువలనను, గిలిగిన శై త్వమునుబోగొట్టుకొనుటకు కుంప
 టింబోలె నన్నీ నేత్రమును శివుడు ధరించినాడు. కృశానుండిట్లనియె. శౌ
 ర, తుమారకరశేకలంబును, సభోగంగను, గంగను ధరించుటచే జన్మనై న
 శిరిముగిలిగియన్న పన్న గాభరణునకు సభిషేకముచేయుటెల. అనిన వి
 శ్వావసుండు నీకదగిన ప్రత్యుత్తరమిచ్చెదవినుము. లలాటంబుననన్ని నే
 శ్రీము ధరించుటచేతను, విషపానముచేయుటచేతను, విషధరముల భూ
 పణంబులుగ ధరించుటచేతను, శరీరతాపముగలిగియన్నాడు. కావున
 గంగాధరుండైనను అభిషేకము కావలెను. అగునది యట్లుండనిమ్ము. ఏ
 కతంబున నీచందురుండాకనంబునిదీని శివునిశిరంబున గంగాతరంకంబుల
 గృశాంగుండై యుండె. సువర్ణ భూధరమునందున ధరియించియు కృత్తి వా
 సుండు కపాలంబుగొని బిచ్చమెత్తుటెల. మఱియు నీలుబ్ధండు లక్ష్మీవి
 భుని యాచించెడి శీతకరుండు సముద్రీనూనుడనని చెప్పటకై యోస
 ఖా కడలిపడతియగు గంగగర్భంబున శివునిశిరంబుననున్నవాడు. అనిన
 గృశానుడు. ఆవును నై న నీలుబ్ధండు ఫలాకాంక్షులచే గోరబడదగిన
 వాడుకాడునుమీ. సూక్ష్మసితాంశుకలాభును, మైమధరపదనివిష్టుం
 డును, అనటండునునై నను యీలుబ్ధండుయోమయహస్తుడై దండులన
 త్వమున్నను, భీటుకుబోవుచున్నాడు. చూడుము. ముక్తాశ్రితయు, విష్ణు
 పదోద్భవయు, గాంగేయప్రకృష్టసూతృపదనియనగు గంగరత్నాకర

నిత్యసంగయ్య కర్ణి కాశనుచునడు. మఱియు, సర్వోముఖనమ్మ
ద్విగలదియు, ఉద్యత్పంశరీకననవాసనయగలదియు నగు గంగ వారుని
సిరనుననుండి యడని సానానదోసమున నెడబాల్చు నుని యడ్డభుముముం
చె. మఱియు తానీశుడుచేత బంగారకొండయును. పరమము మిత్రుడు
వెండికొండయును నెడమనును నివుండు విచ్చమెత్తును. తేలికగుటిలవిధులు
న్నవానికి భాగ్యమెట్లుగలుగును. ఇంతేలు కృత్త నాసుండు విరుద్ధధర్మం
డతని గొంపాడనెల. వినుము. గొంతున పడంబగు చూచి తేడబును ల
లాటంబున నన్ని తేడంబును, పరిరంబున ఫణిమానమణిశేడంబును దాల్చు
వాడంధకారిత్యమొందె. అంకమున దారి కానిని మనస్ గంగాన దారకా
ధివతినిధించుచు సుదృగంగీకరంబగు మృదుఁడకీకాత్మ్యుడై విభాసిల్లెడిగం
త విశ్వాననువు. ఏలయిశెబ్బగ్లేపలచే దూపించెను. అనదృశనదాన్య
తాస్తుత్తుడగు మృత్యుంజయునివినుము. మార్కండేయనకు జిరాయు
వాసంగె. భగవత్పాదోద్భూతయగు గంగను భగీరథునికిచ్చె. రావణ
బాణాసురులు పావులెనను గోరినవరంబులిచ్చెను. అతనివనులు సర్వ
లోకములు సంతసించినవి. కృశానుడు. ఫణిభూషణభూషలు మృషా
వాదములె. ఏమనిన రాక్షసులకు వరములిచ్చినాడు. లోకములకు తన
కుకూడ కట్టముపెచ్చిక్రిన్నాడు. గావున నీతనిదానమునీకేబి గున్నది.
విశ్వాపనుడు. ఓరీ కుటిలబుద్ధిగుణముకూడదోషమని ఘోషపెట్టినవే
ల. రాక్షసులకువరదానముచేయడేని లోకములను సశింపజేయుదురు.
పుండరీకాక్షుని దయకు ఫలముకనుపించు. మానుషాదిజాతులందు
విష్ణుపుదయింపడు. నేతువుకట్టరు నీతపుట్టడు. అభిలేనిదోమనుష్యులుభ
వార్ణవముదాటలేరు. తరగలనుండివెడలు చలికరువలిగల కంపానదీతిర
స్థితసహకారమరందంబున సభిషిక్తుండును కృపానముదుర్గిండునగు నీయే
కామేశ్వరుడు భక్తులకు సభిష్టంబులిచ్చుచుండు. పురస్థానపును గిరీశు
డగుచుండు గావున కంచియందుండు నల్పవస్తువై నను గొప్పరగునుభ
మి. కృశానుండిట్లనియె. ఎమోయి యన్యోన్యవిరుద్ధజేవాకాగ్రతయ
గునీకాంచిన నైకాంచితమతిరుతించెను. వినుమొక్కడుతూర్పున నేటా

శకు పడమట నుండి. ఒకడు వినాయకునధఃకరించె. మరొకడు పుర స్కరించికొనియె. ఒకడప్తమూర్తి, రెండవవాడనప్తమూర్తి, ఒకడగ జాతివాడించె. ఇయోకడగజాతివాడించె. పాక్ష్పమయిల నిరువు రుదేవులుండి.

అట్లే వాచిచరిత్రంబును విరుద్ధంబె. ఒకడు ద్వీపరాజనధఃకరించి నొకడుశిరంబున నెక్కించికొనియె ఒకడాకాశగంగను బదంబులదాల్చె నొకడు శిరంబునబెట్టె. మఱియు నీకాంచియందుండుప్రాద్దేవతహిరణ్యగర్భమహానవనిరతుకుంచె. ప్రోచె. గజముంగొట్టె. గజములగాచె. ఇవి యీహస్తిగిరి పూర్వోత్తరదిశల జూడందగు దరానుపంగులు నుగదానుపంగులునగు జనులు తస్మి వారణకై హరినాశ్రయించి హస్తిగిరియందుండి తననుగ్రహంబున దేహక్షయంబునొంది దరానుపంగులు సుగదానుపంగులునగుదురు. విశ్వావసుషు మిత్రీమా యట్లనకుము. కాంచియందేవరూపదైవమెకలదు. అదిఫణిపతిసరస్సురణీతనాయకధరోత్తమాంగళోభీతనునై యుండె. అతడె పూర్వావరదిశలనుండె. ఓహో దేమినాకపచేమిభాగధేయముదొరికెను. దేవతాయనతీగీతుండయి పోద్దుట పథాననుషును మునిధ్యాతుడై పాండనదూతకన్నులకగజడనే. కృతానుషు తగనిపనిచేసిన యితనిచేల వినుతించెదు దానుజగంబులకెల్ల నీశ్వరుండయ్య భాగ్యహీనులగు పాండవులకు దూతయయ్యె. వెలుగులతేడు మిడుగురుబురుగులపిల్లలయింటనున్నట్లు దాసులకుదాసుడయ్యె. ఇది గొప్పవారికింపగునా. విశ్వావసువు వినుమోయీ పురోభాగీ కణ్యాణగుణాకరండగు భగవంతుని దూతెదవు. కవిత్యముననుగాం భీర్యమును సంపదకు దానమును, ప్రభువునకు శౌర్యమును, గురువునకు విద్యయు, సత్కులప్రసూతునకు సదాచారపూర్తియు, మహత్తునకు సౌలభ్యమును భూషణంబులు, అని విమానంబుసాగించి, వికసించినట్లెల్ల దామరసాజగును నిరసించు లోచనములుగల విజయరాఘవులీగృధ్రీనరస్తీరంబున విరాజిల్లుచున్నవాడు. ఇయ్యదిజటాయతీర్థంబనంబరగు గృధ్రీనరవరదనరంబునబెరిగిన పావిత్రము. ఇయ్యదిశాఖాతతికు

జగదాగ్రమున నొప్పు సుమనస్సంచయంబు క్రింద నుండు. మజ్జియు మిగుల బల్లిగలిగి జనులను ద్రోసి చి భుక్తిముక్తులంగోరు జనులారా యిటువినుడు. హతుడగు గృధ్రరాజును సంస్కరించిన వీరుండును, ఆశ్రితవాత్సల్యుండునగు విజయరాఘవుననుస్కరింపుడు. ఇక్కడనొక్క యక్కడంబుగలదు. వంధ్యులు విడ్డంగోరి యీవిజయరాఘవుంబ్రొద్దించెదరేని యుడికిన పసలును సరసిజనేతురైన భావంబున సంకుంచు తోడ నెవారలకును బులకించు కృశానువు నిజహామహిమకు ననుహాస్థితిగల విజయరాఘవునేలవినుతించెదవు. శుకస్తుతుడు, హంసమయూరవాహము ఖిన్నుతుడు క్షీరసముద్రోతరవానంబుగలవాడును గరుడాననుండునయ్య గృధ్రసరస్వీరంబుననున్నవాడు. విశ్వావసువు, అదిదయాసముగ్రుడగు నితనికి భూషణమేనుమీ. తమఃపారంబును. అస్తామయంబును, నిత్యసూనిస్తుత్యంబునగు ఉత్తమపదంబుననున్నను భక్తానుగ్రహ కారణంబున ఇకులనేత్రానందంబుకొఱిక్లు సాన్నిధ్యంబుచేసె.

అని దక్షిణంబుగ విమానంబు వోనిచ్చి హర్షంబున, ఇదియెగంగ, సింధువు, సరస్వతి, భవనాశిని, తుంగ, కాళింది, కావేరి, పావని మోచ నితోకధారల ఇమింజ జేయనది. సజ్జనులొంద్రకుంకులిడుదురు. మూర్ఖులకై నను జ్ఞానోనయంబగు. అట్టిపాలేటు మునిగినమనుజులదు రితము లడచెడు నీదుగ్ధనది నాపాపంబుల బోగొట్టుగాక బుధులునుతింతురు. తనుతాపమార్చును. కృశానువు అవునై సవిధిచే నీరసయమ్యెజుమీ లేశముకాలుష్యములేకున్నను మధురయయ్యను సముద్రసంగంబుగలదయ్యె. విశ్వావసువు. గుణమును దోషముగజెప్పెదవు. సముద్రసంగంబున బవిత్రయయ్యె. అట్టిజలంబులన్నానబాడినంబంకంబడంగు. జ్ఞానంబాదవు. అనియిట్లుబుధులు తలచెదరు. ఘరియుదక్షిణంబుగబోయి, యీబైహానదియందు ననగాహంబాసరించిరేని మోహంబులునశించి జేసి మంచిబుద్ధిని కలిగించి పాపంబులులయంబునొందించి యొడ్డునగావురమున్న జనులకు శుభంబులొసంగు. దీనియత్తరంబున శుద్ధశ్రోత్రియులకు నివాస యోగ్యంబగుగుణంబుల నొప్పు నీయగ్రహారంబుగన్వత్తుడు

పీనుకరింపుగ బాడు కోలంబనికురుంబంబులంగల యీబాహునదీ తీరతగుజని తమరందతుండిల జలంబులంగలకృత్రిమకుల్యులనోహు నాతేయ గోత్రోద్భవులగు ధాత్రీనుకుల జేత్రగ్రుబై యననరతనననమావిర్గంధబంధురంబై నయరశాణీపాలంబను సగ్రీహారంబు విలసిల్లునాభ్యగ్రీసరయూపేతంబును రఘునాథ రక్షితంబునై యీపురంబు సాకేతంబురీతి నోహున్నయది. మదియ రెండు సదుల తరంబులలోకించి చారుగుణంబుల సమ్మోయు క్తములై యాయగ్రీహారంబులు ధరణికిను దగ్రీహారంబులబోలె వెలిగెడు కృతానుడు. సుస్మృత్యముక్తారహితులై యిదండు జనులు యీపురంబుల సగ్రీహారంబులని యెట్లందురు. విశ్వానసువు సఖుడాసీపునిందయని వీనినిస్తుతి న చేయుచుంటివి. సంతసింఁచితిమిత్రీమాయామృడీరమండలంబు సౌభగును. మనోజ్ఞతను నూడుము. యీనదీతీరంబున సగ్రీహారంబులును బ్రీత్యగ్రీహారంబున సుత్యమబై ప్రాణవర్ణంబును, బ్రీతివర్ణంబున యజ్ఞంబును బ్రతియజ్ఞంబున సోత్రీశస్త్రాది శ్రీనణంబును ననరుచుండు. సుధానిధి డిండిరఖండ యశోమండనులగు పండితులుగల తుండిరమండలంబుపాననంబై నయది ఇదియలిగీతమైనది.

ఇదిపాపహరంబగు నదియని యందరు తెలంతురుగాడె. కృతానువు పాపభూయిష్ఠంబగు నీకలియుగంబున నధ్వోకర్మ నాచరించు వీర తిచరితలు కోవిదుల కెల్లినమ్మంగలుగు. ఋత్విక్సం పత్తి లేదు. యజ్ఞకర్తలు కుశలురుగారు. దోషరహితులుగారు. విశుద్ధద్రవ్యం బలభ్యంబు హృదయశుద్ధిలేదు. అల్పసనులు కృషులు సోమయాజినిగావలె. దీక్షితుడను గావలెనని కోరుచుండు. ఊరకశశువధంబు చేయుదురు. మరి యునిట్టివిపులు యధావిధి శౌచ మొనర్పజాలరు. ఆచమన స్నానంబులునుచ్చరింపనై న జాలరు. హోమం బెక్కడ, ఆసుష్మాన మెక్కడ, యజ్ఞంబులెక్కడ, విశ్వావసువు. మితుడా సీవుస్థూ లబుద్ధింగొనిమృషావాదములాచుచున్నావు. శిష్టులవలన విత్తంబు గొని విద్యలభ్యసించివిద్యాంసులగు ఋత్విజులవరించి భగవత్ప్రీతిగ సంతర్ముఖులు సంతతము యజ్ఞంబులొనరింతురు. భగవదారాధనకు నర్హంబగు ద్రవ్యంబులేదని యజ్ఞం

బాలుమానువాదలు గింప. కేవలస్వరీన్యంబుభగవత్సహార్థంబుగాదు. కావునశక్తికోలది శుచిద్రీన్యంబెల్లించి భగవత్ప్రేంకర్యంబునర్పించగు యజ్ఞంబుచేయలేకున్నునుభగవదారాధనంబు తనశక్తికోలది చేసెనేనియ దయుయజ్ఞంబగు. హింసవలన పాపంబుగలుగు. యజ్ఞంబున బశుహింస పాపంబుగాదు. కనుక్ నైదిసులు యజ్ఞంబున బశుహింసకు నిందితులుగాదు రామానుజగుండును యాగంబున బశువిశననంబున ఘుంబుగాదనియె. ఇదిగాననునాడు గురుద్వేషిగాక. హింసాంతరంబులంబోలెయజ్ఞంబునను బశువధంబు పాపంబని వాద్యులుతలతురు. అదినిజమగునని పరశ్రీల యాదునలెనే తనధర్మపత్నియందును సంతానంబుగనుట పాపంబెయగు. ఇంకోకటివలియుము, ఋత్విగాదులయందు శుద్ధిలేదని యజ్ఞంబులు మూని. అచార్యులయందు శుచిత్వములేదని, చక్రాంకనమంత్రగ్రహణాదులు మూనినారా. కొంచుభగవదాజ్ఞానిధములె వేదశాస్త్రపురాణస్మృతితిహాసాది సమ్మతిములై స క్రితువులను శిష్టాచారాంగీకృతములై ననుచేయక తమరుకప్పించికొన్న గుప్యత్యములె చేయదురు. అహహ తాడెడ్డకోతి పనమెల్లు నెరిచినట్లు వీరుయజ్ఞంబులంజేయు వాని గూడశిక్షింతురు. ఇంతేలబశుహింససంబున బ పంబుగలుగునని వెరచెడు వైష్ణవులు చక్రాంకనంబును విడువదగు. దేహియనిన, భగవత్ప్రీతి కరంబును, సకలమతసమ్మతమునగు యజ్ఞముకంటె శిష్యులకు దాపకరంబగు చక్రాంకనంబుఫలవిరహితమైనది. కొంచెములాభముకలిగినను, జారవోర కిరాతులవలన గలుగును. చక్రాంకనంబు చేయించుకొనుట కందగునొప్పుదు. కృతానుడు సవ్వి ఓపుణ్యాత్మకా. కాలినశరఖచక్రముల నానభజములు గ్రాబ్బుట యజ్ఞంబుల బశువులహింసించుట తోబోల్పదగదాయనిన విశ్వానసుండ్లిట్లనియె. ఓహో గుణదోష తారతమ్యమె గగనివాడా వినుము. వేయిమేకలజంపుటకన్న నొక్కవిపుని గాల్చుట పెద్దది. కాబట్టి తప్తచక్రాంకనంబు శాస్త్రసిద్ధమయ్యెనేని వేదసిద్ధంబులగు యజ్ఞంబులీచక్రాంకనంబుతోదల్యంబులుచేయదగకె. అనేకశుశ్రూషమాణంబులచే యజ్ఞంబులంబశువిశననంబు ముఖ్యంబని సిద్ధించుచుండ

సీతోవాదించుట చేతిలోనిరేగుపండున్నదని వాదించునట్లున్నది. ఏలవ్య
 క్థవాదము. అనివిమానము నవలకుబోనిచ్చి శిరంబుకంపించుచు రమణీ
 మణీ మంజులమంజీర శింజితరంజితంబును, సుందరానురక్త యువజనగ
 గంబునుగలిగి సంజీవనంబునొందిన కందర్పంబిందున్నవాడనందగి చెంజి
 పురంబూర్చుచున్నయది. ఇచ్చట వేదవేదాంత, వేదాంగస్మృతీతిహాస
 పురాణ తర్క మీమాంసాది సమస్తవిద్యానై శత్యంబునంబూర్ణుగు
 బ్రాహ్మణోత్తములుగలరు. ఇన్నగరంబున గరమ్యప్రాకారాదిసాధనం
 బులంబట్టిచూడ రాజభటులు యుద్ధంబులంజేసి శిరంబులుడై రక్తంబు
 గారి వ్రసలబ్ధిసాంద్ర్యంబై యుండునదిగాన నొప్పదయ్యె. విశ్వావసువు.
 వయస్యాగుణాలవాలమగు నీపురినిందాచూపంబున బ్రశంసయే చేయు
 చున్నావు. కృశానువు. పురాతనపురాతరంబుల బరిపాలించిన నర
 పాలురు యుద్ధమునవక్రరంతమునందియు నీపురము ననెకాపురముంజేయ
 గోరుదురేమివంత. ఇని నిరూపించి పెరపునొంది, యిప్పటివారికేమి,
 బూర్వపువారికేమి రాజులకు ఇట్టి యపివేకముగలదది యనివార్యముగ
 దా. ఏమనవినుము. గొప్పధనముకలిగినను, ఊర్జితంబగు రాజ్యమున్న
 ను, శృంగారాంగనలున్నను, సోనలతోవచ్చి శత్రురాజ్యముగొనజూచి
 రాజులు యుద్ధంబులజేతురు. విశ్వావసుడు, విరుద్ధబుద్ధి యిదివివేకమే.
 సంపదవార్షికతుక్యవంటిది. ప్రభుత్వము మెలుపుంబోలునది. స్త్రీలస్థిర
 యావనలు. చమురులేని దీపమువంటివి శరీరములు. కావున రాజులు
 జ్ఞానంబునొంది నాకలోకంబుచేకొన యథాహంబున దమశరీరంబులువే
 ల్తురు. ఈచమత్కారంబువినుము. భటుండుయుద్ధంబునగాయంబునొంది
 రక్తంబు ముఖంబున గలుగ నస్పరయు ననురక్తముఖయగు, భటుండత
 ను సాయకఖండితాంగుడయ్యెనేని యదియు ఖండితాంగయగు మృతం
 డగు వీరుండు యుద్ధానంబునంబడుటంజేసి యుజ్జ్వలశరీరుండై, దివ్య
 విమానంబెక్కి, చేతుబజేజేనాతి కుచంబులంబట్టికొని, దానిచేజేయబ
 డిన నఖిక్షతంబులుగలిగి, విప్రీధంబునుభూమింగవుంగిలింబొకొన్నదియు,
 కృపాణంబుపాణింగలదియు శత్రురాజులచే జేయబడిన గాయములు గ

అనియును గను భూగోళమున కేరళమును మునుచున్నాడు. ఆ కేరళమున ముంబాయి నౌక ప్రవేశింపఁబడి, అందునాగినయ్య, అఘోజులయునగు చినాకిని, గిరిజ నదిని జూచుము. నీవియొప్పున దేవనాయకుడైన విష్ణువు వైకుంఠము నిడి చినచ్చి క్రీడాధిరాలు పోరాడింపునున్నాడు. వేరొక వైపునకు విమోచన ము ద్రిప్పి యానందనంబున, ఏమినాకు శ్రీముష్ణము గానుపించెను. నా పూర్వకృత సుకృతాలు కలియును. భగవంతుడు పోషింపబడెను. నాచానములన్నియు నెరిగె. ఈచిరాలు సుదీనింబు. నిరియు నరాహు నింపెను. నేను నరాహిర్యామినియు, సురాసుని నేవితయు, శిరాధరియు ఆచి దేవతయు, నదానదావలీస్తుతయు, ఆనందనియయు, హిత ముగిసిన కేరళమునగు నరాహునితో మాకు గతిగలిగించునుగాక. భూమిపైఠే మగలవై చినాకినిచేయును నావిగృహించి, కరంబు, కళింగ దేశంబునం బెట్టించి, నమర్తమై, భూమిపైఠేయయు కిరీత్యునిగు ఆనందరాహుని పని చేయగనుగొనితిని. పూర్వము కృష్ణుండు, భూలంభమున కైగీయ పోత్యునిగుపెచ్చు సూర్య జ్వాలాదాత్మ కటకటా ణకమునుజుట్టెనీ చున్నట్లైన నానందనిగించును మాశ్చర్యంబె. విశ్వాననుభు సేకుభగవద వితానం రహస్యమొంగరాగు. మీన, కూర్మనరహాహాద్యనతారంబు లు భగవంతుడైయు, తనయప్రాకృత దుర్యవస్థభావంబు మొనెండు. జగదాధానందగు నరాహుమూర్తిః ప్రిభావంబెవంతెయింగు. ప్రిభువు భక్తాశ్రయ ప్రిసూచును నగుచేపుండు హరణ్యాక్షుం డెత్తుకొనిపోయి నంకమున మురిచిన భూమినైత్రినాడు. మిగుల బుత్తిగలిగి యజ్ఞనరా హుం గొనియాడుచు నుద్దేశించి, మాయానరాజు నీర్థంబగుదంష్ట్ర యె న్నంధంగా నమునగ్రింబు న్నింబు తన్నుదరించినందున సంతసించి భూమిపై పాపియమ్యు. రక్షణానుభవం మేకుపుడియమ్యు, ఆకీపము నిశ్చలమయ్యు, నేమియాశ్చర్యము అని విమోచం బింకొకయెడకు జోని క్షి మందానిస్వర్గింబునొందు చూసనందంబున కల్పాశోభు బ్రువంబు సున్నునంబుండొచి తరింగ భ్రమణంబున గీడించు శైత్యపారిభ్యం బులుగూ మందానిలుండు నితాంతతాంత పథకంబు శాగ్రితాంతి నొం

దుచు స్తోత్రాష్ట్రుడుగాడె. రంగపురింబుట్టి కమలాంబకృతంబై యాయ
తంబై యొప్పును తమోనివారకంబగు కావేరీప్రవాహంబు వినుతించె
ద. సకలకుజస కలుషహరణ బద్ధకంకణయు, జటిరశ్చిత సాంద్రీతమసా
లరసాల హింతాలతాళవకుళకుండ చందనమందార కదంబకదంబకజం
బూసంపూర్ణయు. పల్లవునును పలాశసమృద్ధ కపిత్థలోధ్ర నీరంధ్రపాట
లపటల జటిలకృముక క్రిముఖ విశంకట విటపిమంజరీపుంజంబుల వహిం
చి శ్రీమశమ కరమకరంద రసగ్రీననేచ్ఛంబును భ్రీమరసముదయవి
భ్రీమూబునగ గళింద శనయ ననుకరింపుచు

భవశోషకరియు, భవశోషితయు, నునర్థయు, దుర్వర్ణరూచిశేనసం
బున నసహ్యసుతయగు గంగనుచగియెడు కవేరకన్య.....మతీయు
నత్యంత భక్తిగలిగి “ఈకావేరికాంతుడు న్నర్థనంతుండు. కావేరిహే
మాపగ వీరిదాంపత్యమను మానమై యొప్పెడిని” కృశానుడాక్షేపించి
“పరిశోభి తామ్రపార్వ్యయు మధ్యమున రంగరాజ తస్ఫురితయు
నగు నియ్యది యెట్లుహేమాపగయగు” విశ్వానసువు “నీదూషణయు
నీధునికి విచుతిమెయ్యె” పీతాంబరాలం కృతమధ్యభాగయు కల్హార
మాలాకమనీయ వేణీయునై సహ్యాగిరికుమారి పతిసమీపమునకుఁబను
చున్నది కనుము! ఊర్ధ్వముననున్న పూగుత్తులుగలిగియున్న తిమ్మలై చ
రులదరినున్న తరువులు తెలుపుగలనలునల నాలుచుట్టినది దాటుటకు జ
తనంబుసేయు తెనువరుల కరణినున్నవి గంటేనఘడా “లోలలోచనా నూ
త్న కేళీయోగ్య సారంగముఖ్య భూరుహపూణా గృహరామంబులును,
సకలశాస్త్ర పారంగతులగు పండితులును గలిగి యీశ్రీరంగంబెంత వి
లసిల్లుచున్నది. “అని చక్కగగని యిట్లనె ఆరామవాపికల నివసించి
తర్కంబు లుపన్యసించు లీలోద్యానవనంబుల జుగు కోకిలలు భాష్యం
బు పఠియించు, కేళికా నీలకంఠంబులు మాటికిమాటికి గర్మజ్ఞానకాం
డంబులు చదివెడు శారికలు కారికలపై స్వరంబుగ పఠింపించు నెంతమింత
యయ్యెడు. సకలసంగ విముక్తులగు యోగులు ప్రతిదిన ముదయంబు
నగ గావేరినిర్మల పవిత్రీజలంబుల స్నాతులై కన్నుల పంపపుగగుంక లీ

శక్తయను విలోకించి సంతోషింపఁబడెను. సుఖముగా కాలంబుక్షణంబుగా బుచ్చుచున్న వారలు. శ్రీవత్సలుని గలిగి శ్రీరంగ కుమారుడై యుండు రంగుని క నామోహంబు నశియింప నమిస్కరించెద. “ఇది ధీమాగతయందును, రథాంగతయందును జగ దీక కారణంబును వాగదేంద్ర రక్షకుండునగు నితీశయ శ్రీరంగధాము నిధామంబున కేము కేలొచ్చినము. ‘శ్యామోస్తుంగి యాభరణంబులను జేయె శృంగారాగ్రేసరుడై భజగాన్వయాబునొంది శ్రీరంగస్థల సత్యవాసిరిసిక్కుడై ప్రాకారాంతరమందున్న రాజవర్మినికడ నిశ్చంకంబుగా బరిపూర్ణమంబుగా రంగనాథుడు చిరనిద్ర నొందుచున్నాడేమి యాశ్చర్యమయ్యెడి పితృవసుడు ఇదికాదా నీవింతువుల నలరెడు నావనమట్లుగుట మునుపలనున్నది. ‘మాయ సింహపింఛి’ ఖితిభవనోత్తి భవతపాదగుండును, కేరహితావకాశియనగు రంగచంద్రుడు దోషాభావంబున బాడంబును. ‘శుభరంగ’ లక్ష్మీ లాంగుడును సుముదాప్యాయన కాశియనగు రంగవిధుంగినినరంగ లక్ష్మీ లాంగుడును కుముదాప్యాయన కాశియనగు విధుంబాడను. రంగేశ నెడకుడు నార్తరీతియగు. ఇదియు క్షమె వాసినింగియని ప్రియిగనుట చిత్రమే. ఈ శ్రీరంగంబున జంద్రాభిఖ్య ఖాన్ద్యోగియందుట యద్భుతంబయ్యెడు రమానాథుండా విరభసించుస్థలంబులలో మొదటిదిరంగంబు. కావేరివిరజ నర్వజగన్నియతయు పాలకుండునగు నారాయణంబు నా ధుండు. ఇచ్చటనుండువాడు వై కుంఠంబజేక్షిండు. సాయంతనే దీప రశ్మి మాంగుండును తనోధంబునగు శ్రీరంగచంద్రుడు శ్రీరంగంబునకు నాధుండు. అయినను భ్రాంతులును శాంతాత్మభావములునగు పితునులిం దుందురు. కాన శ్రీమంతులు నిర్భయంబున నిందుంజలేరు. కాంచన సింధుమధ్య రుచిరుడును. నిష్కంఠసంపన్నినియు నిస్తుల శ్రీనమధిష్ఠితో రస్థలుండునయ్య పితుకులుకుచు రంగనాయకుండు బహుప్రాకారములు కట్టించుకొని రంగనాథుడను వేరునే ప్రికటించుకొనుచు పండుకొనియన్నాడు విశ్వావసువు నభూతా శ్రీమంతులకు హాని యేనాడును గలుగదు. పితునుల కె కలుగినను. పరిశ్రవ్య హరిణంబున బుద్ధిజనించిన

విశుచుండ నశియించు, దీపభ్రాంతింజనిన శలభంబు సులభంబున కాలి పోడె. లోకంబున నమధుండగు పురుషుండు విగుణుని వలననై నను పూ జించబడును. గాఢిరాజువలని భక్తితత్పరుండగు రామునివలన రంగాధి రాజు పూజనందడె. కువస్తుత్యాగియు సువస్తు సంగ్రహియునగు రా ముడు కురంగరాజహృత్కయై రంగరాజుగ గొలిచె. లబ్ధసురనుతి ఘో షుండును శత్రుస్థిత రోషుండును, నిహతనిత దోషుండును, దాస్యా భిలాషుండును, సంపూర్ణతోషుండును నిర్మల పూజేమాధవశ వర్ణుండునగు శేషునియందు నిద్రించుచున్నావు సరమపురుషా.

శ్రీరంగచంద్ర సీనన్నిధిని భాషించుటకును భయపడుచున్నామే లు; వ్యాకరణకతలు సూర్యచంద్రు లిత్తులు వ్యాకరణభాష్యకతల శేషుడు. నేదమయిండు ద్విజరాజు గరుడుండు వాహనంబు నీగోడలు భారతి. ఇట్టి నీగోష్ఠియందు కవి యెట్లుమాట్లాడగలడు. కళ్యాణ గుణగణసముండును, నీలమేఘశ్యామ భాముండును నిరంతర స్తుతికృతసురరా ముండును, పరిహృత భవభాముండును భాసితా కల్పహేముండునగు రంగభాముండు మాకు శుభంబులిచ్చుగాక. జగదీశ్వరియు, నీలాంబులు లోరసించు లోచనంబులు గలదియు, హంబు ధరించిన కాంతివలెను న్నదియునగు శ్రీరంగ నాయకికి నమస్కరించెద. తల్లిలక్ష్మీ నీవుమో హోన్మూలనంబునకు సిద్ధవుషధంబవు. సంసారులకు మోక్షమిచ్చు ని శ్చేరివి యరిషడ్వర్గంబు జయింప నిర్ధగుళికవు. చింతితమంబునకు జదివికవు. విద్యానిలయవు, విష్ణుహృదయంబున హేమమాలవు నాకు కోకిలీయ పారిజాతలతికవు. బ్రహ్మనంద సింధువునకు తరంగమవును మీ. కాంతిని హరించువృత్తిగల్గదై యతిదంచలయగు కమలను అశిష్టాయెడ ప్రేమగలదాని బుధుడు స్తుతించునె, యనికృతానుషనియె. మొనల మణిమయశయ్యల బరుండియు తృణపణా శయ్యలనె గోరును, క్షీరశాల్యన్నంబు దిన్నవాడుక దన్నంబుగోరును. అదియె యమృతమ గును, దుకూలంబులు గట్టినవాడు చింకిబొంత కాశించును లక్ష్మీకటాక్షము దప్పచేసె రక్షకుండు భిక్షుకుండగు దోదుడు ధనికుని గృహ

ద్వారముచేరి నారించబడును. అట్టివాని ద్వారంబున వారంబులుండును. భూమియందు శయనించిన యానామృనియందు భూమిశయనించినది. దానినిభార్య యాహారములేనిదై మెడలించ హారములుగలదయ్యె. ఇదంతయు లక్ష్మీకటాక్ష లేశఫలంబై. ఇట్లులోక ప్రవృత్తిని మోక్షస్వతత్వంబులందుచుండు. సనాథకామై యేపాపమోలుగని బంధుల జంపుట. పరస్త్రింగనూతు, సంతతుల హింసించునాటిలోనూడి సంతోషించుట, అయత్నములు పరుషములగు పలుకులు పలుకుట, క్షిం చెమన్నమె వండికొనుట, యిట్టికృత్యములుచేయు మనుష్యులయింట నీ పున్యత్యమాడుచున్నావు నీవలననే నాటిట్టివారైరి. పరస్త్రిలు జూడనివారింజూడవు. పరపీఠజేయ జింతించనివారు నీబంధులుకారు. కల్లులాడని వాడు చుట్టంబుగాడు. పశుహింస నేయనివాడు సీకు నిష్ఠుడుగాడు దరిద్రులజూడవు. అట్లయిన సంసారి నదినెట్లు దరిద్రులు చాటగలరు. సాధుజనుల కనుపయ క్తంబులై దుర్జనులయందుండు నీయాభాస సంపదలు భవతారణకారణయగు లక్ష్మీకటాక్ష విరహంబులనుమీ. నుగుణ హానియు లక్ష్మీకటాక్షముననే కలుగునని సురేందుర్నిండు వచియించె. ఎవనియెడల విష్ణువల్ల భయగులక్ష్మి పరాజ్ఞుభయగునో వానిసద్గుణంబులు మారును. క్షుద్రులకు సన్న్యాసమాగ్నంబున సరోపాదింపబడిన విత్తింబు లక్ష్మీకటాక్షమువలన వచ్చినదిగాదు. అదిసరకానుభవంబు గలిగించును. తమోగుణ ప్రధానంబగు కించిద్భాగ్యముచే తామే గొప్పవారమని గర్వింపు దుర్జనులు పెద్దల సవమానింపుచు దుర్బుద్ధులై ధర్మమునంద సూయాగ్నిస్త్రులై విటులైయుండు పల్వులు అత్యల్పకాలంబున నె తమప్రాణంబుల గోల్పోయి కటకటా నరకలోకంబునొంది కల్వపర్యంతంబు నరకకూషంబునంబడి దుఃఖింతురే. సజ్జనులకు సంపదలుండవనియంటివదియజ్ఞానమూలంబువినుమునిరంతరభగవద్భక్తివలనముక్తి సంపదగలుగును. అదిగలుగుటకు శ్రీలక్ష్మియొక్క తమోవికారభండకములును సుధాధారో సమాధిములునునగు కటాక్ష వీక్షణములుసజ్జనులకాధారములు. అట్లకదా. సంపదలు సంభోగారంభంబున మడంబుచే

స్థిరభుజగులచే బరిరంభిత్తులైన కాంతల హారసూత్రములు నిధిలంబు లగునట్లు స్థిరంబులుగావు. అట్టిసంపదలకు స్వగర్భగంబులై తుచ్చంబులను సాధువు లిచ్చగించరు. వానికి స్థిరభుజ మిత్రభుజగు మోక్షసామ్రాజ్యంబు కలుగును. లక్ష్మీకటాక్షపూరం జెంత వహిమగలది. ఎంతయుల్పుడైనను లక్ష్మీకటాక్ష ప్రసారణంబున బ్రహ్మరణ తారతమ్యంబున సరవతియు సురవతియు, పశువతియు, ప్రహువతియు నగునుగదా. కృతానువు లక్ష్మీకటాక్షాతిశయమే విధవతిశయమునకు హేతువుగాదు. కటాక్షలేశమే సంపద నెక్కువిచ్చును వినుము. లక్ష్మీయొక్క యత్వంబుగా కటాక్షప్రసాదమున నేనరునికి గజాంధోళికాశ్వముఖ్య వాహనంబులు గలుగును. లక్ష్మీకటాక్షము లెక్కునగునేని, మేఘము, వృషభము పక్షియు వాహనములగును. ధనంబున మదంబున స్త్రీలోలత్వంబును దానసరకంబులు గలుగునుగాన నజ్ఞులు సంపద నపేక్షింపక నిలింపవలెనుతయగోల్కొని సరమమగునవని యందు వినుతించురు. అని యంజలించి ధ్యానించి తల్లి యెనిమిది నేత్రములుగల బ్రహ్మయు మూడునేత్రములుగల గుడ్డిండును, సహస్రనయనుండగు నాఖిండలుండును. ఆరునేత్రములుగల కుమారుండును ప్రాతఃకాలమందు వికసించిన పద్మసమూహంబునకు ముష్టాముష్టి యుద్ధంబు గల్పించు భవదీయనయ నద్వయంబు దృష్టి నెక్షణమైన గోరెదరోహా. అనిదృష్టి కేరొక్కది క్కుని గుడించి సంతోషించి, ఉగులగుఱపుల నిగ్రహించువాడును శక్తిపరాక్రమ మనహంతయునగు గురుడిదయతోగూడిన యాదరణమా కుపూణామై యుండుగాక. కృతానువు “అతిమర్యాదగగు సుపదనే మి వణింపెను అధిగతి నిగమాంగుడును, ద్విజరాజును, అచ్యుత మాయువాడైనను గరడుండు భిల్లవల్లి మింగినోడు. విశ్వావసువు. గరుడుడు భిల్లవల్లి దినుటవలన శిష్టరక్షణదాప్త, కెక్షణంబును అందునబట్టి సదసద్వివేచనా సామర్థ్యంబును బరచులుపడియె. అతిస్తోత్రార్థంబు మాపించెటేల విను సుపద్యండు భిల్లవల్లి కనుమింగుచో దనకంఠంబున దగుల్కొన్న విపురమానాధభక్తుంగ్రీక్య. ఇతానుగంపను నాపిపురి

దు కిరాతులతో గలిసియంబుగాన కంఠంబున నున్నవనియె. కాని హృ
దయంబుగావున మృంగమునకుడయ్యె. ఏమిచేసి మిడితెలిరాజు నేర్చు
చే విహరించునపుడును స్వామి కైంకర్యము విచ్చిన్నమైయుండు. గరు
డుండు నిజపక్షిజనిత వాతంబున లేని సరిజంబున నరణప్రేతవారి రథ
రవిమండ లాంతర్వత్తి యగు విష్ణువును సన్మాన్గించునుగప్పు తద్వ్యాతనే
గంబున సంబుధికిల్లోలంబు నొందించి తత్తిరంగి డైన ఖండంబులను కు
సుమంబులం బూజించు శివుని బూజించునపుడు నేననేనయని సంభ్ర
మించు దేవతలకు శివుని భూషణంబులగు నన్నగంబులచే భయంబును
బులకలును గలిగి నగులిడుచుండి నీగరుడుండు గనునఁజేసిని ధౌర్వ్యంబుగ
లుగు. అట్టిచేదమయుండును. బంగరునంటి నర్థంబుగలవాడు నగునుచ
న్లుండొనర్థంబు భేదించి రక్షించుగాక. అంగీకృత శాఖుడును సున్న
డు, నున్నతుడునైన గిరూనంబున నున్నవాడు తగునది. విన్నవైకవిధే
యడగు నీతడు చిత్రము మధురీరోధినలన నామోదము నందుచున్నా
డు. అనిపట్టణమెల్ల కీర్తించి యంజలేబద్ధంబై శ్రీరంగస్థల నిత్యవాసు
లును, సంసారభయ విరహితులును శిష్యులకు పరమార్థోపదేశంబుచేసి
జ్ఞానంబు గలిగించువాడునునగు విష్ణుదాసులకు సమస్కృతి కృతానువు
నీవీపట్టణవాసులకు సమస్కరింపకుము. అనేక గుణగణా లంకరిష్టులగు
హరిదాసు లీపురంబున గలవారు అన్నవికేరతలై యందురు. శ్రీరం
గేశునకు నివేదించిన యన్నంబుద్వార స్థితులగు నింద్రాది దేవతలకు
బలియిడుదురు. అదిహవియనంబరగు అఘహరంబగు దానిని వీరమృ
దరు. వీరికి శ్రీదయితుడు వైకుంఠమిచ్చునె ధనాశాపిఘనులగు వీరలు
జ్ఞానశూన్యులై మూఢులై నిశ్చయంబుగ పరమపదమ్ము నమ్మజూవు
దురో గవ్వకైన విశ్వాసనువు మందమతీ యిట్లనకుమనకు ముకుంద
పాదారవింద వందనాభినందతులగు జనులకు నెట్టిపాపంబులైన నశింప
వె. దివ్యాపధంబు నేవించు రోగులకు నవధ్యంబుపద్రవంబు చేయునె
ట్లు. పురమంతయు నిరీక్షించి శ్లాఘించి శైవస్థలంబులందేని విష్ణుస్థలం
బులందేని రంగముకంటె నస్తప్రకారముల గలిగిన స్థలంబుకంటె

చూడంబడునె. కృతానువు నయస్య యిట్లనకు. ఈరంగపురంబునకు సమీపంబుననె మరుద్వ్యధాతీరంబున సప్తపాకార కేష్ఠితంబగు శైవస్థలంబు చూచుచున్నావుగదా. విశ్వానసుండు సవ్య సత్యము జూఢ రపాకార సంవృతమని సప్తశబ్ద శ్లేషచే రంగము ధర్మము సమర్థించినది. సంతృప్తుండగు దర్శకగర్వ పరిహరకరణ లోచననహ్ని సంపన్నుల లాటారుణ్యుండును ఫణిగణ భూషణభీషణుండును కబళిత గరళుండునై వెండికొండనుండు మృదుండు శంఖవర్ణుండై నాకొఱకు కావేరీతీరజంబు కేశ్వరంబున నెల్లపుడు విహించును. కృతానువు చెలియిచట విశ్వవిలక్షణరీతి కనుపట్టెడు నుండదగదు. చూడు నదీజలముల స్నానమాదీనవారు తానంబు విడుచుట సాదమ అట్లుగాదు. కావేరి శంఖరాభిషేకంబునం దానంబులిచుచున్నది. విశ్వానసువు ఏల, ఏలయాలాగు కృతానువు యమునా గంగా సంగంబునకుం గావేరి యక్కట యసహ్యతానయై గంగాధరు తనజలంబుల నభిషేకించి తానంబు వాపె. విశ్వానసువు ఇట్టిదూషణంబు గుణగ్రహణ నిపుణుల కభివృతమెయని యన్యదికకు విమానంబు నాగించి, యానందంబున పుణ్యంబులగు శైవవైష్ణవక్షేత్రశోభితంబులును, మందహాసమాన చలితప్రవాళ సహకారవనంబులునగు చోళభూమిలివిలిసిలుచున్నవి. చక్కన దిలకించి నాగవల్లీమ తల్లికలచే నాలింగితంబులై కామినీపరిరద్ధులైన కాముకులంబోలె క్రొముకంబు లొప్పుచున్నవి. ఇదిగో చూడుమోయి ఇదిగోచూడు మహాహా కావేరీతీరంబునంబుట్టియభ్రంకషంబులై పెరిగి సూర్యమండలాంతర్విత్రియగు శ్రీమన్నారాయణునకు నూతనోపహార మర్పింప బోవుచున్నవో యననొప్పు నారికడంబులం జూడుము. కృతానువు నాయభిప్రాయంబు వినుము. చలించేడు విశాలపత్రంబులును గొప్పకాయలును, వాయువుచే రేగెడు ధూళిచే గప్పబడినవియునై మిక్కిలి యున్నతంబులై యున్న నారికేశవృక్షంబులు, దీర్ఘంబులు ప్రకాశంబులునగు జడలనుదాల్చి గుడిగుడి (హుక్కా) గలవారును, భస్మలిప్తశరీరులును దిగంబురులునగు గోసాహుంబోలె నొప్పెడి విశ్వానసుం

చునన్వి నుండును. విస్మయమున గొప్ప పద్మిన్యాకర్షణముచేత గంభీరపులు
ను. అననూగ్యముగయోగ సంప్రాప్తి ధికరేణు సంకల్పమును పున్నా
గులం గనుంగొనుము. ఈజనపదంబుల యభివృద్ధితామహోన్నతం జూ
డుము. ఈవోషదేశంబున ద్విజులు జ్యోతిష్టమాతిరాత్రి పౌండరీకవా
జపేయంబులు నిత్యంబును చేయుచుండును. శాస్త్రోపధులును నిర్మల
హృదయమును, కృతాన్నిహోతులును, విదోషులును, నేడైకధనులు
నై సంజితశ్రేష్ఠులు పుణ్యశీలునైన నజ్ఞులు జగంబు పావనంబుచే
యుచును చూడుము. కృతానువు ఏకదేశవిషయంబు మాటిమాటికి
స్తుతింపదగినదే, ఈవిషయంబున ననించు బ్రాహ్మణులు యథాకాలం
బున కావేదినదిం గుండులిడి సంఘ్యాకృత్యంబువీడ్చి హోమంబులు గా
వించి యజ్ఞంబులుచేసి శాస్త్రంబులుచేర్చి పంచదేవతల నర్చించి యతి
ధులం బూజింపుచుండును. కాని పుణ్యసితాన్నభోక్తలై దోషంబునొం
డినుమో. మాయ నిరూపించి విస్మయంబున ఇదేశంబున వాసంబుచే
య నింతులకు సిగ్గు కలుగకుండుట కష్టంబు గలిగెడు బహుకాలముగ
చోళననితలు నైర్ద్యంబుగలిగి యునతులై నను రవికల విడిచి పతిం
తురు. విరుద్ధమయ్యెడిని చోళమహిళలు, కమలనేత్రీలు గజకుంభంబు
లంబోలు పయోధరంబుల గొప్పరు. లజ్జమనంబుల దలంపరక్కటా విరు
ద్ధముగాదె కులకాంతలకిది మాయ చోళాంగనలు నవాశ్రయంబునగృ
హబహిర్భాగంబున గుంపులుగూడి నిశ్చంకంబుగ కామగాఢలు చెప్ప
కొనుచు కక్షనస్తన దర్శనంబునని రవరాధియగు మునినై నను మోసపు
చ్చుదురు. నీళ్ళబిందెల మోతచే మూపులు కాయలు గాచినవి. పద
ములు గోమయమలిసములై నవి. గతికకోతచే చేతులు బిరుసుపాటిన
వి. ఎండుకట్టలు లేక మండనప్రయ్యి దండగూర్చుండి పండుటచే క
న్నలు నీళ్ళుగాచ్చుచుండె. దరిదురి కోడలై యండుటప్ప కష్టముగదా
అల వెండుకలకు చమురురాయరు, కన్నల కాటుకలిడరు. ముఖముల
తొంటూరి మదోపదు పయోధరంబుల జండనమలందరు. చిన్ననగ
గలెన నొడల చెట్టరు. మంచులువలు గట్టరు. పూలు ముడనరు బీద

అయిదికోదండంబు పాపముచూచుము. విశ్వావసువు వయస్యాచోళ
 మండల జనుల దూఱుకుము. జంబులచే నెల్లవస్తువులు పశుధ్వంబు
 లగు అట్టి జలంబులందు భగవన్ని వేదతంబగు పదార్థంబుంచి రక్షింతురు
 రాత్రి యట్లు రక్షించిన హవిష్యంబు భక్షణార్హంబు. అదిపద్యపితం
 బందువేని, యాజ్య యుక్తంబుగవుని తైలయుక్తంబుగచేసిచేసి భుజిం
 పంజను నిషేధంబుంగోలె విధికిని శాస్త్రముగలదు. పాతివ్రత్యముగలి
 గి సదాచారంబు నాశ్రయించి నిర్మల చిత్తంబు చోళస్త్రీ కుచాచ్ఛా
 దనంబు లేమింజేసి దోసంబేమి సురతోపయోగ్యంబులగు నంగంబుల
 ప్రకాశంబున దోషంబందువేని యధరంబున కెఱువనై న కన్వటగలదె.
 పార్శ్వంబనలోకించి శ్లాఘించి, ఈదేశంబు భాగ్యవంతం బింతింతయె.
 నకలదేవతా సార్వభౌముండును, సర్వాంతర్యామియునగు విష్ణుని, ను
 రితుంబుల దంచెడు కుంభఘోణంబున జగన్మౌళిగవ్రుతుడై మల్లికార్జున
 జనద్యశింకగు శేషశయ్యపై యోగనిద్రాసక్తి బయంబు వానినీనగర
 జనులు దర్శింతురు. మౌగరికదనంబుంజూచి శిరశంపంబునేసి కుంభ
 ఘోణంబుననున్న కుంభినిసురలు కావేరీ జలంబులన్నతులై శుచులై
 జపాది నిత్యకర్మలాచరించి హవిస్సు హోమంబు గావించి వేదంబు స్మరి
 యించి భవభంజనుండగు కంజనేతునినకు మొక్కి వినుతించి భక్తులై
 భజించి యిట్లు కాలంబు గడుపుదురు. యమునా తీరంబున గోపికలం
 గూడి నికుంజంబుల విహరించి గోపాలుండని ప్రసిద్ధికెక్కిన యనంతమ
 హిమగల భగవంతుడకంపకారుణ్యంబై చంపకారణ్యంబునభాసిలుచు
 న్నవాడు. ఇచట శ్రీరాజ గోపాలపదకమలాశ్రయిల్లిట్టలను సంధింతు
 రు. శోకముగలిగి పరుషభాషణంబుల నర్థిజనంబుల గాసింజెల్లెట్టు రా
 జాధముల దలవనేల తాపత్రయూపిఘ్నంబు జనులు తన్నొక పోశరణం
 బు నొందిరేని వాని తనవానిగా రక్షించెదనని ప్రతిపదేసిన నూయా
 గోపాలుని పాపంబు వాపం గొలుపుడు. కృతానువు ఇచ్చట విరుద్ధమే
 గలదు. సుమనస్వీకరంబు లన్యస్తపాదుండు మధుహోదయై మురారా
 తిద్విరేభ్యంబై నను చంపకారణ్య మాశ్రయించినాడు చిత్రమయ్యె.

శిశ్వాననువు! విరోధులకైనను సహనస్థాన సంపాదకుడును దేవుడనగు వానుడేవునెడల విరోధకథాప్రసంగమేల. తేజస్వులును ముప్పనంతులునై సూర్యచంద్రులు నేత్రులై యుండియు తేజస్వులును ముదితులునై శయ్యానాహనరూపంబుల కేషుకేషాశనులును శ్రీరాజగోపాలుంగొలువరే. ఇచట లేశమాత్రుంబయిన విరోధులగుటచే. అంతట సహకారతరువులగలిగి యున్న శంఖులగు నారికేళవృక్షంబులచే రమ్యంబులై యందుచే రవికిరణప్రసారణంబున కనువుగాక యొప్పుచు దురితహరంబులై యొప్పుచోళమండల దివ్యస్థంబులకిదే నమస్కరించెద. కృతానువు ఈదేవలకాది దేవాలయోపజీవులం జూడదురాచారులు వీరలకు నమస్కరింప నాకుమనసొప్పుదు. వారనారీషయోధరంబుల మద్దించుకరంబుల న్భూయదులర్పింతురు. తత్త్వాంజూల రసవాసనలుగల ముఖంబుల మంత్రంబులుచ్చింతురు. పాపంబునకు వెరవక దేవద్రవ్యంబు హరింతురట్టి యర్చకులచే నర్చింపంబడు నీయర్చావిగ్రహంబులయందా యాదేవతలెల్లు సాన్నిధ్యంబుజేయుదురు. కలకటాపాచకులు సంధ్యాదికర్త లెట్టివోయెరుగరు. వేదాక్షరమెన్నడు నెలుగరు. పణ్యవహూకధలు తెలియుదురు. ధూర్తవచనంబు లాదరింతురు. అన్నంబు దొంగిలుదురు. దుష్కులంబులబుట్టిన వీరిచే పాకంబుచేయబడిన పతాధికంబులు దేవుండంగీకరించుచున్నాడోహో అనివిమర్శించి యేమివితోయ్యెడు కలిమహిమవలన నఖిలజనులకు వివేకము నశింపుచున్నది. ఇండ్లకడ శుద్ధంబులై సిద్ధపగుపబడి హరికర్పింపబడినయన్నాదులం బెద్దలంగీకరింపరు. వ్రాత్యులువండినవియు నందఱు చూచినవియు దురాచారులుతెచ్చినవిగు నన్నాదులు దేవాలయంబులం బెద్దలుగూడ నిరభ్యంతరంబుగ భుజింతురు. శిశ్వాననువు. ఈదివ్యక్షేత్రమాహాత్యుంబెఱిగిన మాబోంట్లకు నీమృషామాషణంబు రుచింపదు. ప్రభాకంబున నున్నాతులై శుదులై పవిత్రయావులై తత్తత్తత్తగ్రంథంబు లభ్యసించి కలుషంబులడంచి యర్చకులప్రేమత్తులై విధ్యుక్తంబుగ భగవంతుని కన్నాడులు నివేషింతురు. అదిలోకవైత్రాణంబు నీదూషణ మంగీకరించిననునో

క్రిటి చెప్పెదనువినుము. ఇక్కడనుండు సర్వకాదులుశుచులై యొండె
 నశుచులై యొండె, భక్తిచే నొండెలేకయొండె, విధివంతంబుగనొండె,
 కాకయొండె ప్రతిదినము భగవంతునర్చింతురు. ఈదేవుల దేవతలు న
 ర్చింపుచుండురు కావున నాస్తికులకు దేవుడని జ్ఞానముగలదు. కొంప
 టు భగవదపచారభీతులయ్యు, గొంపటు రాజదండనభీతులయ్యు, పాద
 కులు శుచిత్వముతోగూడి యేభగవన్నివేద్య పదార్థంబులం బక్వంబు
 గావించురు. అట్టి పక్వపదార్థంబు స్వాదుసన్నిధినుంతురత డదిప్రీతుం
 డై యారగించుచూడు భగవత్ప్రసాదంబు పాపహరంబని భుజింతురు.
 అట్టివారు పుణ్యాత్ములు భగవదాలయని వేదితాన్నంబునకును తదితర
 స్థల సిద్ధాన్నంబునకునుగల భేదంబునుభవ సిద్ధంబువినుము. బహువ్యంజ
 నంబులతోడను, బహురసములతోడంగూడి రుచిగలిగి శుచిత్వంబున గ
 ల్పింపంబడిన యన్నాధ్యంబు శిష్టులయిండ్లయందై నను బెద్దలుగొన నొ
 ల్లరు. ఇట్లనేకవ్యంజనంబులు పలురసంబులు లేకున్నను దేవాలయసం
 బంధియగు నన్నంబు భోగ్యత్వంబుగలిగి యఘహరంబై యుండు. దే
 వాలయసంబంధి పరిచారకాదులు దురాచారులైనను సదాచారులైన
 ను స్వామిపరిగృహీతత్వముంబట్టి పూజ్యులయగుదురు. రాజాశ్రయ గౌ
 రవంబున గుబ్బకీ బాసులు పూజ్యులైరికదా. అని యెదుట గనుంగొని
 యంజలిగావించి హర్షంబున పాతకుల రక్షింపను. అమన్యముద్రంబు న
 శింపజేయను. లంకజేరను, రావణాదుల జయింపను, సీతను దొడ్డితేర
 ను కీతిత్వవృద్ధి నొందింపను సుఖము గలుగుటకును శ్రీరామచంద్రుని
 స్మరించిన సేతువునకు వందనంబాచరించెద. కణనంబులగు నలనేతుకై
 లంబులకు సంబంధిజనుల నెంతప్రీతియయ్యెడు. ఇదివింతయయ్యె లంకా
 పురంబున పంక్తిముఖుండు నిరోధించియుండిన భూమిసుతను భూమి
 శుంకేర్ప తాము భూమిాధ్రంబులగుట సముద్రంబున నలునిచే నిల్పి
 బడిన శైలంబులు దేలుచున్నవి. నలునిచే సేతువుకై సముద్రంబునవే
 యరబడిన భూధరంబులుదేలుచు తరంగ వేగంబుననంటిన ఘనంబుగలి
 గి మందరగిరి సుధారాశిలో మునిగిపోయెనే యనినగియెడు, లంకాపు

రాధినాథుండగు రావణు సంబంధదోషంబున నంబుధినాథుండు సపక్ష భూభృన్ని బిడంతరుడన్ముచ్చ విషక్షభూభృత్తులచే బంధనంబు నొందినాడు. కష్టమేకుండులై సంశ్రితధర్మసేతువులై వర్నాతపంబులకోర్చి సముద్రజలంబులోమునింగి యీభూభృత్తులు ఘోరతపంబుచేయుచున్నారు. తీక్ష్ణతన్వాశుగంబుల లాఁగణ్యంబు నొంది నిత్యము నృత్యంబాడుచునుండు లీచీచపలలంజూచియు వీరుచలనంబు నొందరు అని క్షణమాత్రంబుధ్యానింపుచు నంజలిబంధించి మహాగర్వియయ్య నెవ్వనికివెరచి మహాశిలాబద్ధ సేతుండయ్యెనట్టి శ్రీరామచంద్రాలోకంబుల పాపంబులు పోగొట్టి రక్షించుస్వామీ నీకోపంబునకొక సమస్కారము. కృశానువాక్షేపించి శ్రీరాముడు తనరోపంబునకు వెరచిన సముద్రుని దుర్భరశైలంబులచే బంధించి వానరులను దాటించినాడు సేతువుగట్టి శ్రీమనొందనేల సాగరజలంబులం గపులనడిపింప లేకపోయెనా. విశ్వావసుడు నేను జెప్పినాను నీవుతిన్నగా వినలేదు మరల జెప్పెదను. చక్కగావిన, వానరులు సముద్రము దాటగలరు.

అదిసేవంబుగ మానవులు పాపరాశిందాటుటకు శ్రీరఘువీరుండు సముద్రంబున సేతువు గట్టించినాడు. మరియు నిరూపించి ఇది సముద్రంబుగాదు. సభంబు ఇది ఫేనంబుగాదు. స్థూలతారకావర్గంబు, ఇది సేతువుగాదు రాక్షసులకును మనుష్యకలుషంబులకును ధూమకేతువే. నలుడు నిర్మించిన సేతువునందలి పర్వతంబులంజూచి గజంబుల నిభ్రమించి మొసళ్ళుకోటలచే రాలంగొటికి నొప్పియెత్తివచ్చిన దానిసేవరుగులిడుచున్నవి గంటెజలచరంబుల చేష్టలు. డిండీర్థఖండ సంఘర్కంబునంబాండురంబై నిడివియు వెడలుపుగలిగి రామునిసేతువు సముద్రుని కుత్తరీయంబై యొప్పుచున్నది. చిరకాలంబుగ భూమిమోయటచే నలసి శేషుండు తద్భరంబు దిక్కరులపై బెట్టి శ్రీమాఁనోదనార్థంబు సేతురూపంబున శీతలసముద్రజలంబుల పరుండియుండెనా. అని స్లాఘించితొల్లిపాపదశకభంజన సాధనంబుసేతువు పంచపాతక భంజనంబు చేయజాలడె. అనిమోదంబున వెనుకకు మరలి నొండొకడెన బరికించి, తీరం

బలు హామకంబుననొప్పు మహర్షి సంఘంబులంగలిగి ముల్లోకంబునం బ్రసిద్ధయై సముద్రగిగామినియై తామ్రస్థి యనునీపది జనులభవదవాన లతాపంబాద్యుచు నొప్పెడు. అట్టితామ్రస్థి తీరంబున ధృఢవ్రాతడువ కుశాగ్రరణును రోవకుళ మాల్యామోదంబునకు మోదంబుననేగెను తు మ్మెదల ఝంకారంబునకు ద్విగుణంబగుద్ర విడవ్రాతంబును సంధాన ధ్యానంబుగలిగి వైరాగ్యనిధులైషడ్గుణ పరిపూర్ణుండగు శ్రీమన్నారాయణభక్తింగొలిచెడు నైష్ఠ్యపులచే పొంగొండెడు కురుకాపురి. పరమ హితంబగు ద్రావిడవేదంబును నాలుగువేదంబుల సారంబును నాలుగు భాగంబులుగ మాకుబ్రసాదించిన యువకాళియగు శతకోపమహాయోగి కి నమస్కరించెదము మామకతపఃఫలంబై యనతరించిన శతా రి యనుయోగి పర్యమూలంబునంగలిగి కల్పతరుపంచకంబుం దిరస్కరిం పుచు నింపుగనున్న చించావృక్షంబుంగొని యాడెదము.

పరమమూలంబున నాశ్రితుల కమృతఫలంబులు గలుగుచుండె నట్టి తింతిరితరుమూలంబున నాశ్రియించి భక్తులకు సనేకశాఖలుగల ద్రావిడవేదంబు నుగ్రహించెడి శతజివ్యోగి విరాజిల్లుచుండె. హరి యేశతారియై యవతరించె. కాపుర శతజివ్యోగిని శిరిణంబుండెదము. ము. ముక్షువులతనిం ధ్యానింపందగు. అతని దివ్యప్రబంధంబై గానంబునే యందగు. ఎవ్వనిదివ్యద్రావిడ ప్రబంధంబులుంబాడి మనుష్యులు దే హంబులువిడిచి యుత్తమపదంబున, అహమన్నాదఅహమన్నాదో. య నిపసిద్ధిగాంతురట్టి సకుళమాలాధరయోగికి పందనంబు పాపంబులం బాపి వేదాంతార్థంబుడెలిపిరమానాధునశంబుచేసిన శతవైదిగాధలకును ధయుపాటియగునె. అనిజరులనుద్దేశించి ఓజనులారా మీయదురపోషణార్థమైకక్షులునుశకులునగు నృపాలకుల స్తుతింపకుడు గాఢతమంబగు సంసారకూపంబునంబడి పొరలకుడు. అనాయాసముక్తిదంబులగు శతా రాతిసూక్తులంబులంపుడు. అనికృతానుజూచి, ఓయివిమలమతి నీకుమే లుచేకును కురుకాపురి కౌపురముగాగల శతకోపికోపికతోనతిచేయుము. పబ్బనభరణీమంబులగు సకుశాగ్రరణీయంబులగు ద్రావిడవేదంబుం వై

స్వవాలయంబుల దారస్వరంబుల గీతించుపుణ్యలు లోకంబులం బెవ
నంబునొందింతురు. నై రాగ్యంబునకు నెలవు. భక్తికిరంగసరింబు, ము
క్తికినిచ్చెన, పుణ్యతరుక్రీడికలంబు, శరణాగతికుద్యానభూమి, యపౌ
రుషేయంబగు వేదంబునకు సిగ్గియనన్, చిదంకురక్షేత్రంబు నై వకుళ
యోగినిగమంబు నెగడుచున్నది.

“ అని యంతటంగలయంగనుంగొని కృశానుచుద్దేశించి ” తత్త్వ
మెఱుంగంగో యిదిమనోహస్యంబులగు దానినవేదంబులం బలయిం
చి కురుకాపురింగాపురముండు కీర్తివైష్ణవనదన బృందంబునకుం బల్మరు
గేల్మోడ్చుము. కృశానువు నిర్భయమైన సతతశుభిస్సృతులు కొన్నియిచ
ట వాడుట కలదట. దానమూననియగానితలచెద. ఏమన్న వేదోక్త
మార్గంబితక్రిమించి యిచటియతులు వర్జింతురెట్లన్న త్రిషరణస్సానం
బులేదు. కమండలువుద్వారు. చాతుర్మాస్యావ్రతాదులు లేవు. బిక్షా
టనంబులేదు కామంబులునర్జింపరు. ఉపనిషత్తులునంపరు. వీరెట్లయతు
లవుదురు. మఱియునర్వసంగంబునోత్పజించినన్యాసియయ్యభగవత్కైం
కర్యమనిపేరుపెట్టుకొని యాశాబద్ధుడయి రాజులనాశ్రయించి పురంబు
లుచొచ్చి యర్థంబొర్జించు మదంబునందకమృగ నెల్ల పదార్థంబులు
తిను. రామరామ యిట్టియతిచేప్టలకెవ్వడు సహింపగలడు. వేయేల క
లియుగములో గృహస్థులైన వైష్ణవులకు యతులైన వైష్ణవులు నమ
స్కరింతురు. ఇదెక్కడివివరీతము. మఱియు (సాతానికి) విష్ణుభక్తు
డగు శూద్రునికి వైష్ణవుడగు బ్రాహ్మణుండు నమస్కరించు. వీడు
మూఢుండుగాడె. ఈక్రీమంబక్రీమంబ. ఇట్లుకురుకాపురిలో జరుగుట
మనంబునఱకుటగాడె. విశ్వావసువు. సఖా యిట్లనకుము. ఈయతుల
లోగొందఱు స్నానసంధ్యాదివిధులు విడుతురు చేయుదురు. భిక్షాచర్య
చేయుదురు. విడుతురు. శ్రీహరిచరణసరసీరుహకింకర తారతులు గావు
న నొర వారికెట్లునిర్మలమృదయలకు పాపపీనక్తి. ఫణివర్య పర్యంక
కైంకర్యార్థంబు యతులు పర్యటనంబుచేయుట సుచితమంటివది దూ
రాలోచనలేక చెప్పితివి. పంకజనయన కైంకర్యార్థంబు రాజధానికి

జోవు యతులు స్వార్థంబుధనాశచేబోరు కావున ధన్యులెనుమ్ము. ఇట్లు హోపాదేయవిదులుదాహింతురుగాఁజె. స్త్రీలవివాహమాడుటసంభోగమునకాకాదు. సంతతికొఱకు యజ్ఞంబొనర్చుట ఖ్యాతికాకాదు. స్వర్గమునకు. పాకంబుచేయుట తనకొఱకా, కాదతినిపూజకు ధనమార్జించుట యపాతులకిచ్చుటకా కాదు. ధర్మముకొఱకునధ్యయనంబువృత్తిగ్న హంబుకొఱకాకాదు. బ్రహ్మప్రాప్తికొఱకువాదమునకా శాస్త్రాధ్యాసముకాదు. జ్ఞానముకొఱకు కావున వాసుదేవసేవయనట్టిది. ౭ హుపాపి యయ్యభగవద్భక్తిహృద్యునగునేని పూరుషునిసజ్జనులు పూజింతురు. సర్పంబులుచుట్టుకొన్నను తీక్షణకంటకంబులుగలదై సంబరమశముగల పూలుగలకేతుకి భాగ్యభాగులకు పూజార్హుగాఁజె. అని వేటొక్కదిక్కుదృక్కునిగుడించి యంజలించి వేదోక్తకర్మంబు లాచరించి వేదంబులకుసార్థక్యంబుగల్పించి, యనేకశ్రుతులను శిష్యులకుంజెప్పి ఖ్యాతులైన చోళపాండ్యదేశంబులందుండు సండితులారా మీకుదండంబు. కృతానువు? ఈమహ్యమరులందఱు మిథ్యావాదులే. వీరికినమస్కరింప నామతంబుగాదు. వీరలుప్రత్యక్షప్రమాణసిద్ధంబగు జగత్తు మిధ్యయందురు. అప్రత్యక్షంబగు బ్రహ్మంబునంగికరింతురు. ఈయద్వైతులు మాయావాదులయి యశేషప్రపంచంబు మిథ్యయందురు. నిర్విశేషచిన్మాత్రంబగు బ్రహ్మంబు సర్వప్రమాణంబుల సతిక్రమించి నిర్గుణంబని వచింతురు. వింతయయ్యెడు బ్రహ్మబంధువులగు వీరుఁరబ్రహ్మద్రోహులయిరి. బ్రహ్మంబు సర్వజ్ఞత్వంబుగలది హేయగుణరహితంబైనది. సంసారదుఃఖనివత్కంబు వేదాంతశ్రుతంబు. అజ్ఞంబు సంసారఫలభోక్తృత్వంబుగలది. సంసారతాపియనిచెప్పదురు. సగుణంబగు బ్రహ్మంబు నిత్యంబునాశ్రియంబుననియుపనిషత్తులుపల్కుచుండ వేదాంతంబులంబాటింపక కర్మకాండంబు నిరసించి కుమతులు జగంబుమిధ్యయని బ్రహ్మంబుమాత్రముండునని చెప్పదురు వీరలువేదంబులేగాదు వ్యాసునికిద్రోహులె. వ్యాసులు బ్రహ్మజ్ఞానంబుకొఱకు శాస్త్రంబునిర్మించె. బ్రహ్మంబు వాఙ్మనోగోచరంబని వాదించువారయోగ్యత్వము నాపాదించిరి. విరుద్ధబుద్ధులు ఈ

మాయావాదులు భగవద్గణాదులెఱుంగనేరక విచారితమార్గమునేచెప్పుదురు. వీరుమఱియు సర్వజ్ఞానజ్ఞాననియు సర్వశక్త్యవచ్చునవచ్చుడనియు కళ్యాణగుణవిర్భుజుడనియు, వేదవేత్త్యునవేద్యుడనియు వల్కుదురు. నమస్తాపరాధిన్యసనాకులులును, కించిదజ్ఞులునునగు జీవులకును అపరిచ్ఛిన్నుండును, నిత్యానందుండును నగు భగవంతునికిని భేదంబులేదందురు. వీరుమదగజంబునకునకును దోమస్లికును భేదములేదనరాదా? దృశ్యమిష్య, కతమిష్య. మిష్య మిష్య, కావున సర్వంబుమిష్యయే. అట్లేని యధిష్ఠానంబగు బ్రహ్మంబు నేలమిష్యకాకూడదు. విశ్వానసువు నయస్యామి ట్లు విప్రుదూషింపకుము. నరకపరంపరగా కులాచారంబు దస్పక జగన్మిథ్యావాదంబుచేయు నదైవతమతంబు విడువక వేదాభ్యసనంబుజేయుచు నాస్తిక్యబుద్ధితో కర్మంబునొసర్చుచునూడు నదైవతులతోతులగలమతస్థులేరిచ్చెన్పు, స్మృత్యుక్తవిధిననుష్ఠాతలగు నీస్మాతుకలు, వేదములు చదువుదురు మంత్రంబులు జపింతు. యజ్ఞంబులుచేయుదురు. దానండులిత్తురు. శ్రాద్ధంబులు జరుపుదురు. కావున వీరువేదంబు ప్రమాణంబని యొప్పికొనిరి. కృతానువు? అంతట గలయంగమంగొని యీదేశంబులు నిస్తులంబులయ్యై వేదభూయిష్టంబులగుట శ్లాఘార్థంబులుగావు. వీరుతత్పదార్థంబు యథావస్థితీ నెఱుంగనేరక మోహముపడుచుండిరి మహాగుణనిధియు, పరమపురుషుడును, నిత్యశ్రుత్యాశ్రయిడును, వీతాతంకుండునగు విష్ణువుండ శూలోపేతుండును, మనోభవదాహకుండును నగు శశుపతిని బూజ్యుడని శైవులండు. సూర్యునివలన నారోగ్యమును, అగ్నివలనసోమమును, శివునివలన జ్ఞానంబును ముకుందునివలన మోక్షంబును గలుగుననివేదంబువచించుచుండ శైవులు భవభయహరణంబునొకై భవుంగొల్చెదరు. విస్మయంబయ్యెడు. నిత్యసూనులు సేవింపుచు, సర్పము, జ్ఞానానందస్వరూపము తమఃపారంబునై వైకుంఠంబుండ దానినొక్క యకటాశైవులు భూతభేతాశబాతభీతిదంబునునశ్వరంబునగు మహేశ్వరపదంబు గోరుదురు. విశ్వానసువు సఖుడాగుణంబు గ్రహించి కౌతూహలంబునొందుము.

నిత్యంబీశైవులునునులై స్నానసంభ్యాదికర్మంబులూచుంతురు. నేదశాస్త్రాదులభ్యసించును. యజ్ఞంబులొనర్తురు అతిథూంధక్రింతోబూజించును. శ్ర్యంబగు సామునిబూజించును. ఇట్టిధర్మములుగల వీరియెడల కించిద్దోషంబుగలిగినను సహింపరాదా. మరియునుము. ఇప్పుడుచేయు శివపూజలన ఉత్తరజన్మంబున హరియందు భక్తిగలుగును. పాపంబులుపోవును మోక్షంబుగలుగును కావున నీజన్మంబున శివపూజ చేయుటచే ఫలహానిలేదు. మఱియు విష్ణుభక్తింగోరు శివభక్తివలన భద్రంబగు శివభక్తిగలవాని దారలుబారలుగాను. ధర్మసరాయణలై యుండును. విష్ణుద్వేషంబై యశేషదోషంబులలో విశేషంబైనదివిను. విష్ణుద్వేషంబు విషంబువలె నాస్తిక్యంబుం బుట్టించును. నరకంబుగలిగించును. ప్రాగల్భ్యంబునుగొట్టును. సంపదనశింపజేయును. ఆయుస్సు తగ్గించును. సమస్తపాపంబులు గలిగించును సత్యమట్లయినను అతైదికవృత్తులై శివభక్తివధింపయిదు పాపంజనేషంబు హృదయంబునకు భయంబుగలిగించెడి అభవ్యమాగమాశ్రీమంచి లలాటంబులబూడిద పూసికొనిజడలుఫరించివేదోచ్ఛారణంబుమానిశ్శిశానాన్ని సదృశదృశులై పిశాచములంబోలె వీరలు తిరిగెవరు. వీరలరీతిమతికి జగుచ్చగలిగించెడిమానసానులును, సిద్ధిరహితులునై యీపాపంబులు గిరిశంబుక్షీకరించి లింగదర్శనంబున ధనంజయౌష్ఠింగోరుదురు. మఱికొండలు దీప్తుంబులువంకరలునగు నఖములుగలిగి గర్భభతుల్యులై శౌచమైనజేయక యూర్ధ్వబాహులై నీచులభ్రమింపజేయుదురు.

విశ్వావసువు? గుణంబుగైకొమ్ము. వీరినిదగడకుము. జితేంద్రియులై శీతాతపంబులుసహించి కష్టంబులగు నుపవాసంబుల గృహించిన కలేబరంబులుగలిగి పుణ్యస్థలయాత్రలుచేసి పాపంబులం బాటదోలిన యీపాపంబులయందవి గుణంబులుగానె. అనికొంహికయెడ నీక్షించి శంకింపుచు వీరెవరోయదయమున నెలేచి పుస్తకహస్తలై తిరుగుచున్నాడు? కృతానువు చక్కగచూచినవ్వి, జ్యోతిశ్శాస్త్రమహాసముద్రంబున సామాన్యవిశేషరూపంబులను కల్లోలంబులొని కొన్నితూపులు

ను లేకంబులు నేచి తాము మహాపండితులమని తలచి ధనకులయిండ్లకుం జని యీశ్వరీతిపి కాధములు నీకాయువుగలుగును. నీకుభాగ్యముగలుగును. నీకుబిడ్డలుకలుగుదురని మాయచేసిచెప్పి ధనము నాకపింతురు. యీదృశులుగు దైవజ్ఞులు జాతకములు వ్రాయుదురు. అదిమంచిదిగానీ, చెడ్డదిగానీ, ఫలముకనుపించినేని తనమహత్తనునులేనిచో లగ్నమునప్ప నును, తనసామ్యులగును, మనుష్యులకు సుఖదుఃఖహంబులగు ఫలంబులువిధి నిర్మితంబులై గలుగుచుండుగానీ, దైవజ్ఞుండు నేనిదివరకెచ్చి తిననిబొంకు. విధినియతములై న ఫలంబులనుభవించవలసిన జనులకీజో న్యంబు చెప్పవాడు. మేషవృషభమిధునాదిరాశి కరిగణనంబుచేయుచు నేర్పముడిచి జనులభ్రమగొల్పును. దైవజ్ఞుడ నత్యవదియగునేనివాని వచనంబులు వినుటేలా శరీరధారులు తమపూర్వకృతపుణ్య పాపహావ కర్మంబులంబట్టి సుఖదుఃఖహంబు ఫలంబులనుభవించుతురు. అది మొదలనే దైవజ్ఞుడు చెప్పినేని యహంహ పిమ్మట దాననేమిగలదు చెప్పము. విశ్వాససువు ఐహికాముష్మిక కర్మాచుభనజ్ఞానోప యోగులుగు సిద్ధాంతుల నిందింపకుము.

ఎచ్చట దైవవిదుండుండ చచ్చట దైవసిత్య కార్యంబులునలుపనీ లుండదు. తారతెలియదు. నక్షత్రసిరసేశగ్రహచారంబు తెలియదు. తిథులు తెలియవు కావున శ్వేతిష్టులనలుకలు మృతలని తెలిసినవారనరు. సూర్యచంద్రగ్రహణంబులు ముందు తెలిపనేని పుణ్యస్థలంబులకుంబోయి తానంబాడి తాపత్రయూనలంబు చల్లార్పవచ్చు. శుభప్రాప్తి ముందు తెలియంబజనేని మనంబునకుత్సాహంబును, సంతోషంబునుగలుగు. అనిష్టప్రాప్తి జెలిపెనేని, జపహోమాదులచే శాంతిగావింపవచ్చు. కావున దైవజ్ఞవచనంబుల విశ్వాసంబుండవలయు. చంద్రునివృద్ధిక్షయంబులు, సూర్యచంద్రులగ్రహణంబులు, గ్రహోదయాస్తమయంబులు మొదలగు ఫలంబులం జనులు గనుచుండుగు. కావున స్థాళిపులకన్యాయంబున దైవజ్ఞనివచనంబులన్నియుం బ్రమాణ్యంబులెయగు. దైవజ్ఞుడులేని గ్రామంబు, పండితుండుండని రాజనగరము కేదపిఱుగని

పుని రాజలేనిరాష్ట్రమును, శుచిగానుండనిభార్యను, హరిహరిలేని
కావ్యమును, విషయములను బోధించలేనిగురుని బుద్ధిమంతుడగువాడు
విడివందగు. కృతానువు? అల్లెయని యొకదెసనందీక్షించి యవహరిం
చి మిధ్యలగు నౌషధంబులచేతను అబద్ధకషాయములచేతను అసహ్య
ములగు లేహములచేతను మండివిగాని తైలములచేతను వైద్యులగునీ
రురోగులను మొఱంగి తమకడుపులు నింపుకొందురు. ఈమాయావై
ద్యులకు ధాతుజ్ఞానములేదు. వైద్యశాస్త్రంబుదెలియదు. రోగనిదాన
ము దెలియదు. వస్తుగుణంబు తెలియదు. అట్లయినను వైద్యులనిచెప్పి
మూఘులును ఆర్తులునగు రోగులప్రాణధనములు వృత్త్యభ్యుత్త్యలై లా
గుదురు. కషాయములవలనను లంఘనములవలనను రోగముకుదిచ్చి తన
యౌషధమువలన రోగముకుదిగదనిచెప్పి వైద్యుడు రోగియొద్ద సామ్య
రాబట్టును. విశ్వావనువు? లోకోపకారులగు వైద్యులయొడ వయస్యా
దూషణదగిదు. రోగిశిరోవేదనంబు గలిగి స్వరంబు నన్నగిల్లి జ్వరంబు
చే శరీరంబున తాపంబుగలిగి యింద్రియంబులు క్షీణించి, బంధువులుని
రాశులయి దుఃఖింపుచుండ నాడికనువడకయుండ ధైర్యముకలిగించి రో
గోపశాంతికలిగించు వైద్యునికంటె నుపకారిగలడె. లోకంబునజనులు
వై నవశంబున రోగంబులుగలిగెనేని వైద్యుడని వాడుకవడినవానిని శా
స్త్రముదెలియనివానినై న బిలుతురు. లోకోపకారి రోగముకుదురునట్లు
చేసినవైద్యుని జనులువిడుతురు కృతఘ్నులుగారా! ఇది కష్టమగువిష
యము. యజ్ఞముచేయించిన తెనుక బుత్తిజనితో యజమానియు రే
వుదాటించి గట్టెక్కించిన నావికునితో దాటినవాడును, యుద్ధమునబో
గిదెబ్బందినిజయముగల్గించినభటునితో పోరువును, గమ్యస్థానముచేర్చి
నినెనుక మోచినవానితో మోయించుకొన్నవాడును, పారలతోభోగిం
చినపిమ్మట వేష్యులతో భూదరియు రోగనివృత్తి చేసినపిమ్మట వైద్యుని
తోరోగియు, సామ్రాజ్యవలసినచ్చెనని ద్వేషపడుదురని కవులు నర్థిం
తురు. విచారముముందునకుబోనిచ్చుచు కృతానువాప్రేషింపుచు నఖు
డా శాస్త్రస్మృతివిధవైద్యులగునీకవులచర్యంజూచుము. కటకటా యా

కవులంజాడుము చక్కనివాక్కులతో రమారమణుల ను సతింప నమ
 ఘలయ్యు నల్పులును గుటిలులును రాజులను నణింపచుచున్నాడు.
 దూరంబునుండి రామనాథునిభీషే కార్ధంబుజేచ్చిన గంగాజలంబులు పాడు
 లకుంబోయువారు గలరె. నుతించువారిల పాంబులంబె ఘహరిగలదు.
 అయినను కవులుమంచివాక్కులతో స్త్రీలనెనగింతురు. వృద్ధోపసేవ
 గాని రాజుడై నకిరీటధారిణయోగ్యములగు మాక్కికంబులు తెనకుక్క
 కుగట్టినట్లున్నది. విశ్వాననువు? అజ్ఞానతమోనివారకులగు కవులనట్లా
 డకుమా, నయస్యా! కవులుగొండలు రాజులకు గృతులిచ్చియుండునై
 నను గొండలు భగవంతుంగొనియాడుదురట్టి కవనంబులు న్యర్థంబులు
 గావు. మహాదాతతన ద్రవ్యంబుకొంత యపాత్రులగును యిచ్చును.
 పాత్రులికిచ్చియుండును దీనమహాపుణ్యంబు సంపాదించుజాలియుండును.
 శ్రేయఃప్రదంబగు భగవత్కథనే కవులు కావ్యముగ జేసి యందె స్థిరగా
 రవీరాదిరసంబులు వణింపనచ్చును. ఇట్లే వ్యాసవాల్మీక్యాదులు భా
 రత రామాయణాదులం జేసినారు వానింజూడనగును. అదిమూగకంబగు
 ను. నరస్తుతిచేయుకవుల నిజముగ శ్లాఘింపగూడదని పండితులందురు.
 కవులననీపతులంజక్కనిపద్యములగుచ్చి నుతింతురు. ఇతరులు నుతింతు
 రుగాని వాణిపలుకులు విననింపులుగావు. కవులుపద్యంబులుటలోను ఇ
 తరులు చెప్పటలోను భేదంబుగలదు. ఎట్లయినను నరస్తుతి దోషమే
 యగును. ధనాశయట్లు చేయుచున్నది. వాల్మీకి వ్యాస పరాశరాది పూ
 ర్వకవులు జగత్పూజ్యులయిరి. ఆధునికకవులగోష్ఠియును లోకోకంకార
 కంబె కావున గుణజ్ఞులు ఆధునికకవులను బూజింపదగుదురు. నూఖమ
 యారాది మహాకవులందఱనేగ్రంథంబులంజేసి వాసికెక్కిరి. వారికృ
 తులవలన జగంబులకొనందంబుగలిగె. సంపదగలిగినపుడు గర్వంబు లే
 మియు, సాహిత్యంబుండనేని పాండిత్యంబును, సమర్థుడగునేని పరోపకా
 ర మొనర్చుటయు, సామ్రాజ్యంబున్న దాక్షిణ్యంబును, ఔదార్యంబు
 న్నంబ్రియవాదితయు, ఆచార్యుడగునేని జ్ఞానంబును గలిగెనేని యత్త
 మంబలి పెద్దలువచింతురు. ఇదిచెలియుము. భక్తాగ్రహీతేనువు, భట్టవా

ధను, శతాననరోయోగి భూతయోగి, మధురకవి మొదలగు ధన్యుల ముక్తీసూక్తులచే లోకంబులం బహిత్రంబులుగ జేయుదును. కృతానువు? విమానంబుంబరపి పార్శ్వబుగలయంగనుంగొని, చూడుమోయు తెర్కశాస్త్రుచింతనంబునవృథాకలహంబునొండెడు వీరింగంట, కర్మం గూర్చిచెప్పెడు, మీమాంసాశాస్త్రంబును బ్రహ్మబుగూర్చి చెప్పెడు వేదాంతశాస్త్రబున్నచోనక యీతాత్మికులు వ్రత్యక్షాదీప్రమాణంబులంగూర్చి ఘోషింపుచు వృథాకంఠశోషనొందుచున్నాను. పర్వతంబువై పొగగలదుగాన నదోచ్చట నన్నియన్నది ఇదియనుమతికాదు వ్రత్యమాణమని వాదంబులుచేయు తాత్మికులు వాక్యంబులబుచ్చేతననంక్షిగులుయ్యెదగనే జనులును ఈమేమాండలెంత బరువుండును. ఈకానికి దంతముల్నిగలవు. అని నిరంతరంపిశీలనలచే పండితులగుదురు. ఈతాత్మికులవాదంబులు వ్యర్థభూంబులు. కంటిపె యీతాత్మికుడు, వేదవాసనలొలుగడు. వేదాంగములుముట్టెడు. ఒకప్పుడైన బుర్రాణములజనునడు. స్మృతులలెక్కగొనడు. పరలోకసాధనప్రయత్నమువిడిచి యక్కరకురాని కుతర్కముల యొక్కవాదముతో తనయాయస్సు పెంచుచున్నాడు. ఈమూఢులగుతాత్మికులు కష్టపడి కుతర్కంబులు కొన్నిచదివి, అవచ్చేనక, వ్యావృత్తి, అనుమితి, ఇత్యాదికొన్నిపదంబులు వాచోవిధేయములుగజేసి సభలకేగి, ఘటః, పటః, ఘటాత్, పటాత్, ఇత్యాది కణకణోగంబులగు శబ్దోచ్ఛారణంబులతోనుండి లజ్జంపక పతింతురు. కాని వారింజూచినంబండితుండు సిగ్గుపడును. విశ్వాసనువు? వివిధోపాయులగు వీరిని నవమానింపకుము తర్కంబుచదివేదని, మోహంబునశించి బుద్ధినిర్మాంబును సంస్కృతిభాషావ్యవహారశక్తికలుగును. వేటొకశాస్త్రబునేర్చికొన సాహాయ్యంబుగును కనుకతర్కశాస్త్రాభ్యసనంబు నిండిపకుము. కాలంబంతయు కావ్యపఠనంబున నెచ్చి వ్యాకరణశాస్త్రపారంగతుడయినను తర్కంబు చదువడేని సభలో వాదంబులెచ్చినేని నోరెత్తలేడు. ఇంతకంటె నవమానంబుగలదె. వేయల, ఈపండితులు లక్షణలెఱుగురు. పదార్థతత్త్వములయరు. వీరయిక్తు

లు నిరంతరములును విగాఢములు అట్టివారు తిరిగి ముచోదమున వారు గారు. వాఙ్మోలియో. అని నిరూపించి, తిరిగి సముద్రం బహురంబు. విస్మయం బయ్యెను. ఏలన. ఆక్షపాదండు, సత్యమస్పృహకుడునగు సత్యంకకళా నిధి దీనిని స్మృద్ధి బొందించుచున్నవాడు. అని మతియు నాలోచించి స్నా పించి పూనాల్లి, ఆక్షపాదమును, ఉదయమును, గంగేశ్వరుడు, శివభద్రుడు మొదలగువారు తిరిగి శాస్త్రబుంజేసిరి. హృదయాంధకారంబునోగొ ట్టిరి. కృతానుభవ నిరూపంబు నితరదిశకుజోనిచ్చి యాక్షేపింపుచు, ఇ చ్చటంగూడిన మీమాంసకులు సభనందింపకుము. మీరువేదప్రమాణ్యం బొప్పికొన్నను, ఆశేషలోకంబులకు శేషియు పురుషోత్తముడునగు శ్రీ మన్నారాయణుని సుసనిపట్టులు బ్రహ్మాంబుని యద్భోషించినను సీలం గీకనిండురు. మనమీమాంసశాస్త్రకర్తల శిబరాదుల శిబరీలంబోలే భ గవద్భక్తులకు సంద్యలుగాని వారలనింపనగు, మీరలు విశ్వంబు లీశ్వ రమందురు. వసిష్ఠాదియుషులసత్త్వంబును. దేవతలకు చైతన్యంబు లేదం దురు. వేదార్థనిధాన రణాదులగు మీమాంసకులపై గిత్తి కట్టకు. ఎను మని విశ్వాసనుండు.

మొదట ధర్మంబు ధర్మప్రమాణంబు ధర్మభేదంబులు ధర్మాం గంబులు ప్రయోగంబు పూర్వాపూర్వాధికారంబులు ప్రకృతి కర్మసా మ్యంబులు మంత్రంబులు, తంత్రంబులు, ఆధికాకసిద్ధియు పేదనిబహువి ధంబుల సయశాస్త్రజ్ఞులు పఠించి వేదంబునకు రక్షకత్వంబుగలిగించి మీమాంసాశాస్త్రంబురచించిరి. అదిసామాన్యలకు శిష్యమా, కావు న భగవంతుండగు జైమినిమునిశాసనంబు వైదికులందఱులంఘింపరు. నై యాయకులు, వైయ్యాకరణులు, వేదాంతంబు, మీమాంసకులతో వాదంబు గలిగినపుడు మీమాంసాశాస్త్రంబునకు బంధకంబు గలిగ నేని మాటాడనేరరు. యుక్తిదోషదు మీమాంసకుల దోషంబెట్టిదోతె లిసితో ప్రశంసమున కీశ్వరుడు లేడందురు. దేవతలకు చైతన్యంబు ప్పరు. ఇయ్యవి కెందును, కర్మప్రభాసంబుని చెప్పుటకును కర్మయందు శ్రద్ధగలుగుటకు నుద్దేశించియే కల్పించిరి. మఱియు నాలోచించి సబ

సామానంబుగ ఆగమసూత్రవిచారియు, అధికరణ సహస్రశీత విష యుండును యోగియగు జైమినీస్వామియెడ మదీయహృదయంబను రాగిల్లియున్నది శబరకుమారిల పార్థసారథ్యాదులు, విశ్వమాన్యులై తంత్రింబులంబోపించి జయమునంజెనరు. అట్లగునని విమానమన్యుది శకు నడిపిచూచియ సహించి టిడ్డాజ్ దక్షుశ్మాత్రీచయస్థితజ్, దుక్కు జ్జకరణే, యనియిల్లు సూత్రింబుల జదువుచు, కణాకశోరంబులగు శ బ్దంబులుచ్చింపుచు వైయాకరణులు కాలంబువుత్తురు. పాణినిచేసి న సూత్రింబులంబడిపి శబ్దనిష్పత్తింజెలిసియు ఈవైయాకరణులు, విష్ణుంగృతులచే గీతీంజలేక వ్యర్థశ్రీములయ్యెదరు. నమస్త సదాశం బులు సక్వంబుచేసి మందాగ్నిగ్నువారల భుజింపవేడివల్లున్నది. ధరణ్యా భరణులగు వైయాకరణులయెడ లేషక్లేశంబులూపాదించకుమని విశ్వా వసుండు. కృతదురిత నిరాకరణంబగు వ్యాకరణంబుచదివిన చతురుడు పండితుల లెక్కించునపుడు కనిష్ఠికయందేచేరును. పాతంజలూభ్యాసం బును, విష్ణుభజనంబును, గింగాస్నానంబును మరణవర్యంతంబు సవిత్రీం బుచేయనని వైయాకరణులు చెప్పుచును. వ్యాకరణశాస్త్రంబుచదున నిమానపులు పండితసభలందు భనువ్యద్వాకాశలంబులేనివాడు. నేరని వాడు, నతిరథులుగల యధ్ధభూమింబోలె జొరజాలరు. వ్యాకరణాష ధంబు పుచ్చుకొనినవారు వాక్పటుత్వంబు గలిగియుండురు. ఏదేనియొక మాటపలికినను శరీరమున కంపముగలుగును. కృతానుపు శతకోటిపా ణినిగదితమగు వ్యాకరణముకంటె పాణినిగదితమగు వ్యాకరణమాదరిం పబడెడు, శబ్దతత్వంబు నిర్దుష్టంబుగ జెప్పుంగావునంబాణిని వ్యాకరణం బె యనౌపాధికంబుగ నాదరింతురు. పాణినిసూత్రింబు కంఠంబునంబెట్టి న సుదృక్సముద్వాహంబగుగాదే. బుధుండు వేర్లధర్మంబులెఱింగి విధివం తంబుగ బ్రయోగించుంగదా అని విమానము నొంహొకదిశకు కదలించి ముందటగనుగొని సఖుడా ధనచలత్వంబున నామ్నాయంబుల వి క్రయించు ఛాండసలంజూడుము. చిత్తచాపల్యంబునన సంతుష్టులెనెల నై శ్రీకృతులంగొని శిష్యులకు వేదాస్యయనంబుచెప్పెను ఛాండసలం

జూడనకటా కప్తమయ్యెడు విశ్వాననువు నభాయిట్లనకుము. శ్మశ్రిగొని
 పరల్లిట్లు శిష్యులకు శ్రీమఃడి వేదంబులం జెప్పరేని యిద్వినిశ్చేదవాచ
 యు నిర్వితానయుచగును. కృతానువు. నీమాటలు విరుద్ధంబులయ్యెడు
 వేదంబులుండనేని యశంబులుజరుగఁజె. విశ్వానసు? వినువినుద్ధమేయగు
 నామ్నా యజ్ఞుడు యజ్ఞంబున యజమానియయ్యెనేని యయ్యజ్ఞులనామ
 మాత్రీయజ్ఞంబగును. కృతానువు? మఱియొకదేనవిలోకించి యుపహసిం
 చి యిహాపరసౌఖ్యదూరంబగు నీరాజనేనకుం గనుంగొనుము. వీరికి,
 సంధ్యలేదు విష్ణుహాజలేదు. ప్రాగ్సాధంకాల హోమములునున్న వే
 దార్థవిచారములేదు. వేళకుతిండిలేదు. నిద్రకవకాశములేదు. కావున
 రాజనేనకుంకు ఇహాపరలోకసౌఖ్యములు రెండునులేవు. విశ్వాననువు
 బహుజనపోషకులయిన పరనిరంకవిసనోప పాపభూయిష్టంబగు నీకలి
 యుగంబున వమశరీరసౌఖ్యంబు పొందిక తమధర్మంబుల సప్రమత్తులై
 యుండి, బుధులకు బహువిధంబులు నుపకరించుచు బహుజనపోషకులై
 యుండు రాజనేవకుల నిందదగదు. అనియొద్దిన్యక్షేత్రంబులం జూచి
 యుంజలించి కృతానునుద్దేశించి, రంగాడిధామంబుల బహుకాలంబుగ న
 నిగిచేసినదియు గంగావలించితాంఘ్రియు, విశ్వవిలోకనంబును వరనంబు
 నాతిహారంబునగు జగన్నిదానంబునకు నమస్కరింపుము. కృతానువు.
 ఇందు తృతీయపాదార్థంబు నాకుబగులేదు. నీవుచెప్పిన హాలోచనం
 బులు పుష్పనత్తలై ముండనెట్లు చూడగల్గిజగింబెట్లు విశ్వాననువు. స
 ఖుడా చంద్రీసూర్యులు వేత్రీములుగగలవాడని శిల్పక్షేపతోచకృతరుస్తు
 తింపుచున్నావుకావున న్నిషేగోము నాకుకలుగదు. ఇదివినుమోయి,
 నీలమేఘవర్షంబును, క్షీనహాయంబును, చింతామఃకేనదృశ కటాక్ష
 నీక్షణంబును విశ్వాశ్శ్రీకుంబును, సూర్యచంద్రీలోచనుంబును, సుగ్రీ
 యమిత్రీంబును కుశలవప్రహ్మవపుత్రులు గలవాడును సగువాడు శ్రే
 యస్సుమిగుల విద్యుకాక. సఖాసారార్థంబువినుము. బహుళదుష్కృత
 ప్రాణంబు కలియగింబై నను లోకంబుల సజ్జనులు నుందురు కావున
 పశుపక్షీసరసురాదుల నూరక శ్రేయోభిలాషినిండింపండగదు. కృతా

నువు, సిద్ధాంతంబునకుం బూర్వక్షంబుంబోలే. సమస్తవస్తువులను గుణములు బలగడుటకే నిందించుటనాశేలి. ఇట్లుజనంబుల స్వభావంబులు చెప్పికొనుచు మధుమధన పహితక్షేత్రంబులవేరించి, ఘనమై, మాగ్గంబున సత్యంతస్థింబునం బ్రమోదింపుచు సుఖాబుగ గృహానుపశ్వాననులు నిజగృహంబులకేగిరి. సకలలోకకుశలంబుగలుగ దివ్యచేతంబుల వర్షోత్సవాదులు నర్థిలుగాక. అగ్రతథమోగ్నులై యజ్ఞంబులొనర్చిద్యజులు మేలుపొందుచుచుగాక. లక్ష్మణార్చనక్షంబు జయమొందుగావు. వేదాంతదేశికుల వచనంబు జయంబందుగాత. వేదమాగ్గంబభివృద్ధింబాచలుగాత. ప్రిసన్నుడై శ్రీనివాసునకు జనగిరియందు నర్థిలుంగాక. బహుదోషపాపిచరమగు నాగ్రింధంబునెవల నెత్తములు కృతానువులుగాక కరుణించి ప్రిసన్నులై విశ్వానదాతులై యందురని వేడెద॥ శ్రీ. శ్రీ. శ్రీ.

సంపూర్ణము.

౧౪. పేటలో, భిల్లనల్లికి, అగ్గము ॥౧ హరిణ్యపురిం
..అశబరగృహం.

మంగు వేంకటరంగనాథరావు,
బుక్కునెల్లరు, గోదావరిబిల్లా కాకినాడ.

10408

